

Sari Harju

SOVITTELU-TOIMISTON YHTEISTYÖ- KUMPPANEIDEN NÄKEMYKSIÄ JA TOIVEITA YHTEISTYÖSTÄ

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomikoulutus

2022

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi Amk
Tekijä	Sari Harju
Työn nimi	Sovittelutoimiston yhteistyökumppaneiden näkemyksiä ja toiveita yhteistyöstä
Toimeksiantaja	Kymi-Saimaan sovittelutoimisto
Vuosi	2022
Sivut	48 sivua, liitteitä 4 sivua
Työn ohjaaja	Auli Jungner

TIIVISTELMÄ

Kymi-Saimaan sovittelutoimisto vastaa rikos- ja riita-asioiden sovittelusta Etelä-Savon, Kaakkois-Suomen ja Varkauden alueilla. Sovitteluprosessiin kuuluu olennaisena osana asiakkaiden neuvonta ja ohjaaminen erilaisiin jatko- ja tukipalveluihin kuten mielenterveys- ja päihdepalveluihin, velkaneuvontaan sekä väkivallan uhreille ja tekijöille suunnattuihin tukipalveluihin.

Kymi-Saimaan sovittelutoimisto toimi tilaajana tälle tutkimukselle, jonka tarkoituksena oli kartoittaa Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyöverkostoa ja kehittää yhteistyötä jatko- ja tukipalvelujen kanssa. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, minkälaisia näkemyksiä eri yhteistyötahoilla on yhteistyöstä, sen kehittämistarpeista ja haasteista. Tutkimuksen tavoitteena oli myös löytää mahdollisia uusia yhteistyön käynnistämistä kiinnostuneita tahoja, joten tutkimusta varten kartoitettiin Kymi-Saimaan sovittelutoimiston toiminta-alueilla sijaitsevia palveluntarjoajia sosiaali- ja terveyspalveluista ja järjestöistä sekä oikeuslaitoksesta.

Tutkimuksen avulla haluttiin selvittää, minkälaista yhteistyötä Kymi-Saimaan sovittelutoimisto ja sen eri paikkakunnilla sijaitsevat toimistot olivat tehneet jatko- ja tukipalveluiden kanssa. Toisena tutkimusongelmana oli selvittää, minkälaisia toiveita eri yhteistyötahoilla oli yhteistyön kehittämisen suhteen. Kolmas tutkimusongelma oli selvittää, mitä mahdollisia haasteita yhteistyössä oli ollut.

Tutkimus oli kvantitatiivinen kyselytutkimus, joka tehtiin sähköisellä Webropol-ohjelmalla. Kyselyssä oli sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä. Vastaukset analysoitiin ja tulokset esitetään yhteistyön määrää koskevien kysymysten osalta prosenttijakaumilla. Avoimia kysymyksiä analysoitiin sisällönanalyysin avulla tutkimusongelmittain.

Tutkimustulosten perusteella todettiin, että Kymi-Saimaan sovittelutoimiston ja eri jatko- ja tukipalvelujen välillä oli jonkin verran tehty yhteistyötä, mutta se oli enimmäkseen satunnaista tietojen vaihtoa tai tapaamisia. Tehtyyn yhteistyöhön oltiin tyytyväisiä, mutta enemmän toivottiin säännöllisiä tapaamisia ja yhteistä kehittämistä sekä asiakasohjaukseen liittyvää yhteistyötä. Myös Kymi-Saimaan sovittelutoimistosta ja sen toiminnasta kaivattiin lisää tietoa.

Asiasanat: rikos- ja riita-asioiden sovittelu, restoratiivinen oikeus, verkostoyhteistyö

Degree	Bachelor of Social Services
Author	Sari Harju
Thesis title	Views and expectations of mediation office's collaborators on their co-operation
Commissioned by	Kymi-Saimaan sovittelutoimisto
Time	2022
Pages	48 pages, 4 pages of appendices
Supervisor	Auli Jungner

ABSTRACT

Kymi-Saimaa mediation office is responsible for mediating criminal and civil cases in the regions of Southern Savonia, South-East Finland and Varkaus. The mediation process includes counseling and referral of clients to various follow-up and support services such as mental health and substance abuse services, debt counseling and support services for the victims and perpetrators of violence.

The purpose of the thesis was to explore the co-operation network of Kymi-Saimaa mediation office and to develop the co-operation with follow-up and support services. The aim of the study was to find out the co-operation parties' views on co-operation and how to develop the co-operation between Kymi-Saimaa mediation office and the support service providers. The aim of the study was also to find possible new parties interested in starting co-operation, so for the study service providers located in the areas of operation of Kymi-Saimaa mediation office were identified from social and health services and organizations as well as the judiciary.

The objective of the thesis was to find out what kind of co-operation Kymi-Saimaa mediation office and its offices in different locations had had with support and follow-up services. Another research question was to find out what kind of wishes the different partners had regarding the development of co-operation. The third research question was to find out what possible challenges the collaboration had had.

The study was a quantitative survey conducted using the electronic Webropol survey. The responses were analyzed, and the results are presented in percentage distributions for questions on the level of cooperation. Open-ended questions were analyzed by content analysis.

Based on the results of the study, it was found that there was some co-operation between Kymi-Saimaa mediation office and the various follow-up and support services, but this was mostly an occasional exchange of information or meetings. They were satisfied with the co-operation, but more regular meetings and joint development, as well as co-operation related to customer management, was hoped for. More information was also needed about Kymi-Saimaa mediation office and its activities.

Keywords: mediation in crime and civil cases, restorative justice, network co-operation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	SOVITTELU-TOIMINTA.....	8
2.1	Rikos- ja riita-asioiden sovittelun taustaa.....	8
2.2	Restoratiivinen eli korjaava oikeus.....	9
2.3	Sovittelun kulku.....	11
3	ASIAKKAAN OHJAAMINEN JATKO- JA TUKIPALVELUIHIN	13
4	YHTEISTYÖVERKOSTOJEN KEHITTÄMINEN	17
4.1	Yhteistyön eri käsitteitä	17
4.2	Verkostoyhteistyön kehittämisen edellytyksiä	18
4.3	Yhteistyön haasteita	20
4.4	Tutkimuksia yhteistyön kehittämisestä.....	21
5	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA JA TOTEUTUS	24
5.1	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	24
5.2	Tutkimuksen kohderyhmä ja lähestymistapa	25
5.3	Tutkimusaineiston keruu ja käytetty mittari	26
5.4	Aineiston analysointi	27
6	TULOKSET.....	27
6.1	Kyselyyn osallistuneiden taustatiedot	27
6.2	Sovittelutoimiston ja tuki- ja jatkopalvelujen välisen yhteistyön nykytila.....	29
6.3	Yhteistyötahojen toiveet yhteistyön kehittämiselle	32
6.3.1	Tiedottaminen	34
6.3.2	Tietojen vaihtaminen.....	34
6.3.3	Säännölliset tapaamiset.....	35
6.3.4	Asiakasohjaus.....	35
6.4	Yhteistyön haasteet	36

7	JOHTOPÄÄTÖKSET	38
7.1	Sovittelutoimiston ja tuki- ja jatkopalvelujen välinen yhteistyö	38
7.2	Toiveet yhteistyön kehittämiseksi	39
7.3	Yhteistyön haasteet	39
7.4	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	40
8	POHDINTA	41
	LÄHTEET	45

KUVALUETTELO

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuksen saatekirje

Liite 2. Webropol-kysely

1 JOHDANTO

Kymi-Saimaan sovittelutoimisto vastaa rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta Etelä-Savon, Kaakkois-Suomen ja Varkauden alueilla. Sovittelutoimintaa järjestää tällä alueella Sovittelu ry. Yhdistyksen toimintaa johtaa hallitus, jonka jäsenistö koostuu entisistä ja nykyisistä sovittelijoista ja mm. poliisin ja muiden yhteistyökumppaneiden edustajista.

Opinnäytetyöni toimeksiantajana toimi Kymi-Saimaan sovittelutoimisto, jossa suoritin sosionomikoulutukseen kuuluvan johtamisen ja kehittämisen harjoittelun. Harjoitteluni aikana keväällä 2021 tuli esiin tarve kartoittaa sovittelutoimiston yhteistyötahojen kanssa tehdyn yhteistyön tilaa ja mahdollisia kehittämistarpeita. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, minkälaisia näkemyksiä Kymi-Saimaan sovittelutoimiston eri yhteistyötahoilla on heidän yhteistyöstään sekä minkälaisia toiveita heillä on yhteistyön suhteen. Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselytutkimuksena. Sen tavoitteena on kartoittaa sovittelutoimiston yhteistyöverkoston näkemyksiä ja odotuksia yhteistyöstä ja sitä kautta kehittää yhteistyötä. Yhteistyöverkoston kuuluvat kolmannen sektorin toimijat ja kuntien sosiaalipalvelut sekä oikeusaputoimisto.

Sovittelu ry:n hallituksen toimintasuunnitelmassa (2021) tavoitteena on tuottaa laadukasta rikos- ja riita-asioiden sovittelupalvelua, sekä edistää restoratiivisten menetelmien käyttöönottoa yhteisöissä ristiriitojen kohtaamisessa ja ratkaisemisessa. Sovittelutoimistossa työskentelee ammattihenkilöstö, sovittelunohjaajat, joiden vastuulla on sovittelun edellytysten selvittäminen rikos- ja riita-asioissa sekä sovittelijoiden perehdyttäminen kuhunkin käsiteltävänä olevaan tapaukseen.

Sovitteluprosessissa eri osapuolet voivat keskustella ja käsitellä rikoksen tai riidan aiheuttamia haittoja sekä päästä sopimukseen asian selvittämiseksi. Koulutetut, vapaaehtoiset sovittelijat ovat puolueettomia eivätkä anna sovintoesityksiä tai ratkaise asiaa sovittelun osapuolten puolesta. Sovittelussa ei rat-

kaista asian rikosoikeudellista puolta, mutta sovittelun avulla mahdollinen rangaistusseuraamus voi lieventyä tai rikosoikeudellisista toimenpiteistä luovutaan (Sovittelu.fi, 2021).

Sovittelutoimistojen asiakkaina olevat sovittelun osapuolet saavat ohjausta tarvittaviin tukipalveluihin, esimerkiksi lähisuhdeväkivalta- ja päihdeongelmissa ja tähän velvoittaa myös laki (Laki rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 1051/2005, 17§). Kymi-Saimaan sovittelutoimistot toimivat monella paikallakunnalla ja toiminnan tavoitteena on tuottaa palvelua asiakaslähtöisesti lähipalveluna. Yhteistyön kehittäminen paikallisten tukipalveluiden tarjoajien kanssa on tärkeää asiakkaiden saaman palvelun varmistamiseksi. Eri paikkakunnilla toimivat sovittelutoimistot ovat jo toimineet erilaisissa yhteistyöryhmissä, mutta tavoitteena on edelleen kehittää yhteistyön rakenteita. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää näiden eri tukipalvelujen kanssa tehtävän yhteistyön mahdollisuuksia ja kehittämistoiveita. Samalla kartoitin yhteistyössä sovittelutoimiston henkilöstön kanssa mahdollisia uusia yhteistyötahoja, jotta yhteistyötä voitaisiin käynnistää ja myös luoda yhteistyöverkostoa. Tilaajan saama hyöty tutkimuksesta on sekä uusien yhteistyökumppanien löytäminen että yhteistyön kehittäminen jo olemassa olevien verkostojen kanssa. Tavoitteena on lisätä paikallista yhteistyötä ja luoda toimivia rakenteita yhteistyölle.

Tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen kuuluvat rikos- ja riita-asioiden sovittelun historia ja kehittyminen nykyiseen muotoonsa, sovittelutoimintaan liittyvä lainsäädäntö sekä sovittelumenettelyn taustalla vaikuttava restoratiivinen eli korjaava oikeuskäsitys. Lisäksi teoriaosassa tuodaan esiin sovittelutoimintaan liittyvä yhteistyö asiakkaiden jatko- ja tukipalveluiden kanssa, jota tässä tutkimuksessa kyselyn avulla selvitettiin. Teoriaosuudessa määritellään myös erilaisia yhteistyön ja verkostoyhteistyön käsitteitä.

Teoreettisen viitekehyksen jälkeen raportoidaan tutkimusasetelma ja tutkimuksen kulku. Tutkimus toteutettiin Webropol-kyselynä Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyötahoille ja tutkimustulokset esitellään jaoteltuna tutkimusongelmien mukaan. Lopuksi esitellään tulosten perusteella tehdyt johtopäätökset ja pohditaan tutkimusprosessin kulkua kokonaisuudessaan.

2 SOVITTELUTOIMINTA

2.1 Rikos- ja riita-asioiden sovittelun taustaa

Sovittelutoiminta perustuu lakiin rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta. Rikosasioiden sovittelulla tarkoitetaan tässä yhteydessä maksutonta palvelua, jossa rikoksesta epäillylle ja rikoksen uhrille järjestetään mahdollisuus sovittaa asiaa puolueettoman sovittelijan välityksellä. He voivat käsitellä rikoksen uhrille aiheuttamia henkisiä ja aineellisia haittoja sekä pyrkiä omatoimisesti sopimaan toimenpiteistä, joilla niitä voidaan hyvittää (Laki rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 9.12.2005/1015, 1 §.)

Sovittelutoiminta on kehittynyt monien vaiheiden kautta nykyiseen muotoonsa. Taustalla on erilaisten etnisten ja uskonnollisten ryhmien väliset riidat ja konfliktit. Sovittelu on kehittynyt tyytymättömyydestä vallitsevan oikeusjärjestelmän toimintaan ja sen rinnalle on haluttu kehittää inhimillisempiä oikeuden käytön muotoja. Rikoksen tai riidan osapuolille on haluttu antaa mahdollisuus vaikuttaa oman asian käsittelyyn. (Flinck 2013, 15.)

Suomessa rikosten sovittelutoiminta alkoi vuonna 1983 Vantaalla Suomen Akatemian tutkimus- ja kehittämishankkeena. Vantaalla sovittelutoiminta liitettiin osaksi kaupungin sosiaalitoimen tehtäviä vuoden 1986 alusta. Toiminta laajeni pian suurimpiin kaupunkeihin ja 1990-luvulla toimintaa oli yli sadassa kunnassa. Taloudellinen lama vähensi kuitenkin toimintaa ja vaatimuksia sovittelun valtakunnallisesta laajentamisesta esitettiin useissa keskusteluissa (Iivari 2010a, 13.) Sovittelua on sovellettu hyvin monenlaisissa asioissa niin työyhteisöjen, nuorten kuin naapurien välisissä riidoissa sekä perheasioiden käsittelyssä. Nykyisin rikosten ja riita-asioiden sovittelu on lakiin perustuvaa, valvottua ja jäseneltyä menettelyä, jonka pohjana ovat ihmis- ja perusoikeudet ja joka perustuu restoratiivisen eli korjaavan oikeuden periaatteisiin ja arvoihin. (Flinck 2013, 15.)

Sovittelutoiminnan alkuvaiheessa toiminnan ajateltiin kohdistuvan lähinnä nuoriin. Koska asiakkaat olivat pääsääntöisesti alaikäisiä, sijoitettiin sovittelu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle. Nykyään valtakunnallisesti sovit-

telutoiminnan asiakkaiden enemmistönä ovat täysi-ikäiset asiakkaat. Sovittelulain voimaantulon jälkeen vuonna 2006 sovittelupalvelun tuottamisesta vastasivat aluehallintovirastot. Tämä valtakunnallisten sovittelupalvelujen järjestämisvastuu siirtyi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle vuoden 2016 alusta lähtien. Oikeusministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö asettivat 25.2.2020 hankkeen rikos- ja riita-asioiden siirtämisestä oikeusministeriön alaisuuteen. 26.2.2021 päättyneen hankkeen ohjausryhmä päätyi suosittamaan sovittelu-toiminnan siirtämistä oikeusministeriön hallinnonalaisuuteen. (Sambou 2021,17.)

2.2 Restoratiivinen eli korjaava oikeus

Restoratiivisen eli korjaavan oikeuden käsite kehittyi 1990-luvun alusta lähtien angloamerikkalaisessa maailmassa, lähinnä Uudessa-Seelannissa, Australiassa ja Yhdysvalloissa, ja on sieltä levinnyt Eurooppaan. Restoratiivinen oikeus edustaa ns. kolmatta tietä, retribuutiota eli rangaistuksen merkitystä ja rehabilitatiivista eli kuntoutusta korostavien lähestymistapojen jälkeen. Rangaistusta korostavia näkemyksiä arvostellaan niiden rikosentekijälle aiheuttamista lukuisista vahingoista, uhrien hylkäämisestä ja tehottomuudesta uusintarikosten ehkäisyssä. Kuntoutusohjelmat eivät ole ottaneet uhrin asemaa tarpeeksi vakavasti ja niiden tulokset ovat olleet vaatimattomia. Myöskään utilitaristinen ajattelu, jonka mukaan rangaistus vaikuttaa välillisesti suureen yleisöön rikoksia ehkäisevästi, ei restoratiivisen oikeuskäsitteen mukaan toimi. (Iivari 2010b, 59–60.)

Restoratiivinen oikeus on laajasti määritelty rikosvahinkojen korjaamiseksi, ja sitä kutsutaan myös transformatiiviseksi eli muutokseen pyrkiväksi oikeudeksi. Lähtökohtana pidetään, että rikos on loukkaus toista ihmistä, ei niinkään valtiota kohtaan. Sen vuoksi konfliktin ratkaisussa sen osapuolilla on merkittävä rooli. Asianosaiset selvittävät konfliktia rikosoikeudelle vaihtoehtoisella tai rinnakkaisella menettelyllä. Keskeistä menettelyssä on, että osapuolet kokoontuvat selvittämään asiaa ulkopuolisen sovittelijan tai koollekutsujan avulla keskustelemalla rikoksesta, sen seurauksista ja mitä rikoksen johdosta tulisi tehdä. Restoratiivisen oikeuden perusarvoina ovat asianosaisten aktiivisuus,

aineellisten ja henkisten vahinkojen korjaaminen ja tekijän vastuunoton mahdollistaminen. Sovittelun prosessi voi olla tärkeämpi kuin lopputulos, sillä prosessissa luodaan mahdollisuus avoimeen ja todenmukaiseen vuoropuheluun. Tunteiden merkitys rikoksesta toipumisessa ja siitä ylipääsemisessä ovat tärkeitä ja osapuolten lähiyhteisö (vanhemmat, huoltajat, tukihenkilöt) voidaan ottaa mukaan prosessiin. Tarvittaessa asianosaisia ohjataan erilaisiin tukipalveluihin, esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluihin konfliktin taustalla olevien ongelmien ratkaisemiseksi. (Iivari 2010a, 23.)

Gellin (2019, 16) viittaa Johnstonen ja Van Nessin (2007) näkemyksiin, joiden mukaan restoratiivisen oikeuden prosessissa keskeistä on käsitellä rikokseen liittynyttä epäoikeudenmukaisuutta asiaosaisten kesken niin, että osallisten tarpeet tulevat kohdatuiksi ratkaisujen avulla. Restoratiivisen oikeuden tavoitteena on hoitaa ja korjata rikoksen aiheuttama vahinko, sen sijaan että annettaisiin rikoksen tekijälle vastaavanlaista harmia aiheuttava rangaistus. Tavoitteena on yhteisön eheytyminen rikoksen eri osapuolten ratkaistua asia mahdollisimman tyydyttävällä tavalla.

Ervasti ja Nylund (2014, 490–491) toteavat Dignaniin (2005) viitaten, että restoratiivisen oikeuden malleissa esiintyy kolme peruseriaa. Ensiksi pyrkimys oikaista rikoksen aiheuttama vahinko tai haitta. Toiseksi menettelyssä tasapainotellaan kahden päämäärän välillä, toisaalta korostetaan tekijän vastuuta haittaa kärsineistä tai muista henkilöistä, joihin rikos on vaikuttanut, toisaalta uhrin oikeutta saada jonkinlaista korvausta. Kolmas periaate on avoimuus, osapuolet mukaan kutsuva päätöksentekoprosessi, joka ei perustu pakkovaltaan.

Braithwaite (2000; 2002, 73–122) on esittänyt idean reintegratiivisesta häpeästä, joka on vastakohta stigmatisoivalle eli leimaavalle häpeälle. Perinteiseen rikosprosessiin kuuluu usein tekijää huonoksi leimaavaa stigmatisoivaa häpeää, jossa häpeä on tekijän nöyryyttämistä ja jopa leimaamista yhteiskunnan hylkiöksi. Varsinkin nuorten rikosentekijöiden kohtelu leimaavasti vahvistaa heidän huonoa minäkuvaansa ja epäonnistumista ihmisenä, joka elää yhteiskunnan laidalla tai kokonaan valtavirran ulkopuolella. Reintegratiivisessa häpeässä tekoa kutsutaan vääräksi ja epämoraaliseksi, mutta tekijää pidetään

silti pohjimmiltaan hyvänä. Tekoa pidetään tuomittavana, mutta tekijää silti kunnioitetaan henkilönä. Restoratiivisessa oikeudessa tärkeää on tilanteen ennallistaminen ja mahdollisesti uusien rikosten ennaltaehkäisy. Van Nessin & Heetderks Strongin (2015, 60–67) mukaan restoratiivisen oikeuden neljä perusarvoa on kohtaaminen, korjaaminen, reintegraatio ja mukaan ottaminen. Tällöin tekijöiden, uhrien ja yhteisön osallistuminen prosessiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää vahinkojen korjaamiseksi. Hallinnon tehtävä on tarjota järjestystä ja yhteisön tehtävä vakiinnuttaa rauhaa oikeudenmukaisuuden edistämiseksi.

Tavoitteena menettelyssä on, että tekijä ottaa vastuun teostaan, hän voi omalla toiminnallaan vaikuttaa asian selvittämiseen ja korjata aiheuttamansa teon sekä saada anteeksi. Kun tekijällä on mahdollisuus vastata teostaan, hänen itsehallintansa paranee ja on mahdollista, että riski uusintarikollisuuteen vähenee. Konfliktien selvittäminen mahdollistaa myös yhteisön arvojen ja normien selventämisen ja opettamisen. Keskustelu teosta voi auttaa ymmärtämään muiden ihmisten näkökulmia paremmin kuin saarnaaminen tai rankaiseminen. Rikoksentekijä voi harjoitella sosiaalisia taitoja käymällä keskustelua rauhanomaisessa vuorovaikutuksessa ja sanoittamalla tunteitaan asian suhteen. (Elonheimo 2004, 181–182.)

2.3 Sovittelun kulku

Sovittelun aloitteen rikos- tai riita-asiassa voi tehdä riidan osapuoli, rikoksesta epäilty, rikoksen uhri, syyttäjä- tai poliisiviranomainen, tai muu viranomainen, esimerkiksi koulu- tai sosiaaliviranomainen. Jos asianosainen on alaikäinen, myös hänen huoltajansa tai laillinen edustajansa voi tehdä aloitteen sovitteluun ryhtymisestä. Sovittelualoite tehdään kirjallisena tai suullisena sovittelu-toimiston suostumuksella sen alueen toimistoon, jossa joku osapuolista asuu tai joka muuten sopii sovittelupaikaksi. (Flinck 2013, 88–89.) Lähisuhdeväkivaltarikoksissa, eli kun väkivalta on kohdistunut puolisoon, lapseen, vanhempaan tai muuhun läheiseksi rinnastettavaan henkilöön, sovittelualoitteen voi tehdä vain syyttäjä tai poliisi (Laki rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 1015/2005, 13 §).

Rikosasian esitutkinnan yhteydessä poliisiviranomainen tuo asianosaisille tietoa sovittelumahdollisuudesta sekä sovittelumenettelystä ja sen merkityksestä. Poliisi myös arvioi, soveltuuko tapaus sovitteluun. Varsinaisesti sovittelun edellytysten varmistaminen ja arvioiminen on sovittelutoimiston tehtävä. Sovittelutoimisto saa asiakkaan suostumuksella tarvittavat asiakirjat sovittelun käynnistämiseen. Sovittelutoimiston ammattihenkilöstö arvioi esitutkimateriaalin pohjalta ja tarvittaessa myös osapuolten kanssa keskustelemalla täyttyvätkö sovittelun edellytykset sovittelulain mukaan ja ovatko osapuolet suostuvaisia asian sovitteluun. (Flinck 2013, 90–91.)

Sovittelutoimiston työntekijä tekee päätöksen asian ottamisesta sovitteluun ja valitsee asian käsittelyyn sopivat sovittelijat, sekä perehdyttää heidät kyseisen tapauksen yksityiskohtiin. Sovittelijat huolehtivat sovittelun tapaamisten järjestelyistä. Osapuolilla voi olla aluksi erillistapaamiset tai he osallistuvat suoraan yhteiseen keskusteluun. Sovittelijoita on aina mukana kaksi. Sovittelijan pitää keskeyttää sovittelu, jos osallistuja peruu suostumuksensa tai on syytä epäillä hänen vapaaehtoisuuttaan, tai sovitteluun osallistuja ei ymmärrä sovittelun merkitystä. Myös tilanteessa, jossa sovittelu on vastoin alaikäisen etua, on sovittelu keskeytettävä. Sovitteluun osallistuvat osapuolet voivat halutessaan keskeyttää sovittelun, tällöin sovittelijan pitää kertoa tilanteesta sovittelun vastuuhenkilölle, joka tekee sovittelun keskeyttämispäätöksen. Sovittelussa pyritään tekemään osapuolten välinen kirjallinen sopimus heidän keskustelussaan sopimista asioista. Aina ei kuitenkaan tapaamisessa päästä sopimukseen, mutta sovittelussa on tärkeää mahdollistaa kohtaaminen ja avoin dialogi osapuolten välille. (Flinck & Elonheimo 2020, 9.)

Sovittelussa ei ratkaista rikosoikeudellista syyllisyyttä, mutta pyritään edistämään osapuolten välistä sovinnollisuutta asian suhteen. Keskustelussa sovietaan myös niistä menettelyistä, miten aiheutunut vahinko voidaan korvata. Yhteinen tapaaminen ja keskustelu voi tuoda esiin hankaliakin kysymyksiä ja tunteita, ja sovittelijan tehtävä on neutraalilla tavalla tukea keskustelun molempia osapuolia kuuntelemaan, mitä toisella on sanottavaa sekä rohkaista jakamaan omia näkemyksiä asiasta. Sovittelutapaamisia voidaan järjestää tarvittaessa lisää, jos asioista ei saada sovittua yhdellä tapaamisella. Lopuksi varmistetaan

vielä, että kaikkien näkemykset ovat tulleet kuulluiksi. Mahdollisista vahingonkorvaus- ja vakuutusasioista voidaan myös keskustella, jos sopimukseen on päästy. Korvausmuotoina voi olla raha- tai työkorvaus, materiaallinen hyvitys, omaisuuden palauttaminen, anteeksipyyntö, jokin palvelu tai käyttäytymissopimus. Sovittelun osapuolet voivat itse vaikuttaa sopimuksen muotoon, ja sovittelijat voivat tukea molemmille osapuolille kohtuullisen, vapaaehtoisen sopimuksen syntymistä. (Flinck 2013, 100–102.)

Sovittelussa laadittava sopimus on yksityisoikeudellinen sopimus ja sitoo osapuolia huolimatta siitä, millaisen päätöksen syyttäjä asiassa tekee. Asianosaisten tulisi mainita oikeuskäsittelyssä sovittelusta ja pyytää käräjäoikeutta vahvistamaan sopimus, mikäli sovittuja korvauksia ei ole vielä maksettu siinä vaiheessa. Sovittelun lopputuloksesta sovittelutoimisto lähettää tiedon sovittelualoitteen tehneelle poliisi- tai syyttäjäviranomaiselle, joka liittyy sovitteluun ja sen lopputulosta koskevat tiedot esitutkimusmateriaaliin. Poliisi voi myös ilmoittaa sovittelutoimistolle, onko sovittelun lopputulos vaikuttanut poliisin tekemiin päätöksiin. Syyttäjä puolestaan vastaa syyteharkinnasta ja ilmoittaa sovittelun osapuolille päätöksestä. Sovittelusopimukseen voidaan tarvittaessa kirjata myös sopimuksen toteutumisen seuranta-aika. Sovittelutoimiston työntekijä hoitaa tätä sopimusten seurantaa esimerkiksi rahakorvausten maksamisen osalta. (Flinck 2013, 117–118.)

3 ASIAKKAAN OHJAAMINEN JATKO- JA TUKIPALVELUIHIN

Laissa rikos- ja riita-asioiden sovittelusta (1015/2005, 17 §) todetaan, että sovittelijan tehtäviin kuuluu varsinaisen sovittelun lisäksi myös antaa osapuolille tietoa saatavissa olevasta oikeusavusta ja muista palveluista. Flinckin (2013, 57) mukaan rikoksen uhri ei aina välttämättä kykene tunnistamaan olevansa tuen tarpeessa välittömästi rikoksen jälkeen. Myös rikoksesta epäillyn tilanteessa voi olla seikkoja, jotka vaatisivat tarkempaa selvittelyä ja jatkopalveluihin hakeutumista. Näistä syistä sovittelussa annettava tieto ja ohjaus tuki- ja jatkopalveluista on tärkeää. Palveluihin ohjaaminen on aina yksilöllistä ja tapahtuu yhteistyössä asiakkaan kanssa. Myös sovittelun ohjaaja voi sovittelun edellytyksiä arvioitaessa kertoa asiakkaalle jatkopalveluista.

Albrecht (2017, 34–40) on tutkinut sovittelun ohjaajan roolia tuki- ja jatkopalveluihin ohjaamisessa. Hänen mukaansa ohjausta tehdään yleisesti asiakkaan kanssa, usein tämä voi tapahtua jo ensimmäisessä kontaktissa asiakkaan kanssa. Tutkimuksessa haastatellut sovittelun ohjaajat saattoivat ohjata sovittelijoita kertomaan asiakkaille tarvittavista tukipalveluista tai sovittelijat toivat esiin huolensa asiakkaan tilanteesta sovittelun jälkeen, jolloin sovittelun ohjaaja otti uudelleen yhteyttä asiakkaaseen. Tärkeimpiä tutkimuksessa esiin tulleita yhteistyötahoja olivat oikeusapu, velkaneuvonta, kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut (esimerkiksi mielenterveys- ja päihdepalvelut), Rikosuhripäivystys, erilaiset väkivaltatyöryhmät, eroryhmät, Ensi- ja turvakotien järjestämät palvelut, seurakuntien tarjoamat palvelut (perheasiainneuvottelukeskus) ja paikalliset ja valtakunnalliset puhelinpalvelut.

Häyrinen (2013, 81) selvitti tutkimuksessaan sovittelutoimiston asiakkaiden kokemuksia sovittelusta. Sovittelut koskivat väkivaltatapauksia, joissa asianosaiset usein tarvitsevat asian jatkokäsittelyä esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden taholta tai rikosuhripäivystyksen kautta. Koska sovittelutoiminnan tehtäviin ei kuulu terapia- tai sosiaalipalveluiden tuottaminen, on palveluohjauksella suuri merkitys asiakkaiden hyvinvoinnin kannalta etenkin silloin, kun kyseessä on henkeen ja terveyteen kohdistuva rikos. Tällöin yhteistyön merkitys muihin viranomaisiin korostuu. Tutkijan mukaan sovittelupalvelun työntekijät tarvitsisivat kunnista pysyvän vastuuhenkilön, jolle asiakkaan voisi ohjata. Haasteena on rakentaa palveluohjaus sujuvaksi yhteistyössä kunnan sosiaalipalvelujen kanssa. Nykyään myös useita palveluja tuotetaan monituottajamallin mukaisesti eri järjestöjen ja yritysten avulla, joten nämä tahot tulisi ottaa yhteistyön kehittämiseen mukaan.

Lähisuhdeväkivaltarikosten sovittelua selvitettiin hallituksen vuosille 2016–2019 laadittua tasa-arvo-ohjelmaa varten. Työryhmän raportissa todettiin, että lähisuhdeväkivaltasovittelua voidaan jatkaa tietyin edellytyksin: sovitteluprosessissa tulee varmistaa kansainvälisten sopimusten ja velvoitteiden mukainen toiminta, joka on asianosaisille hyödyllistä ja uhreille turvallista. Lisäksi tulee täsmentää, millaiset tapaukset soveltuvat soviteltaviksi ja kehittää toimintaa sekä lisätä eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Lähisuhdeväkivallalla tarkoi-

tetaan tapahtumia, joissa henkilö on väkivaltainen nykyistä tai entistä kumppaniaan, lastaan tai puolisonsa lasta, vanhempansa, muuta lähisukulaistaan tai läheistään kohtaan (Laki turvakotipalveluista 1354/2014). Lähisuhdeväkivalta sisältää parisuhdeväkivallan, jolla tarkoitetaan nykyisen tai entisen puolison tai seurustelukumppanin tekemää väkivaltaa. Mikäli pariskunnalla on lapsia, altistaa parisuhdeväkivalta myös lapsen väkivallalle ja on siten myös lapsen välillisesti kohdistuvaa väkivaltaa. (THL Lähisuhdeväkivallan sovittelun selvitystyöryhmä 2019, 1–12.)

THL:n (2019) selvityksessä todetaan, että restoratiivisen oikeuden tutkijoiden mukaan etenkin vakavissa tapauksissa osapuolilla on tarvetta korjaavalle oikeudelle (Braithwaite & Strang 2002; Elonheimo 2010; Morris & Maxwell 2002). Tutkittua tietoa lähisuhdeväkivallan sovittelun pidemmän aikavälin vaikutuksista, kuten loppuuko väkivalta sovittelun myötä, ei ole Suomessa kattavasti selvitetty ja aineistot ovat usein olleet pieniä. Pian sovittelutilanteen jälkeen tehdyissä tyytyväisyyskyselyissä osapuolten mielipiteet sovittelusta ovat yleensä olleet myönteisiä (ks. esim. Sambou & Slögs 2017; Iivari 2010a; Vesterinen 2018).

EU:n Uhidirektiivi (2012/29/EU rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista) on pantu Suomessa täytäntöön 1.3.2016. Sen tarkoituksena on parantaa rikosten uhrien asemaa sekä vahvistaa tukea ja suojelua koskevat vähimmäisvaatimukset. Myös sovittelussa on otettava huomioon uhidirektiivin edellyttämät reunaehdot: sovittelun on oltava uhrin edun mukaista ja turvallista ja häntä on asianmukaisesti informoitava menettelystä. Lisäksi uhrille tulee kertoa erilaisista maksuttomista tukipalveluista, jotka edistävät hänen etuaan ennen rikosoikeudellista menettelyä, sen aikana ja jälkeen. Uhreille tarjottavan tuen pitää sisältää neuvontaa ja ohjausta erilaisista uhrin oikeuksiin liittyvistä asioista kuten uhrin asemasta, vahingonkorvauksista sekä ohjausta ja neuvontaa erityistukipalveluista, esimerkiksi psykologisen tuen piiriin pääsy tai toistuvan uhriksi joutumisen ehkäisemistä koskeva neuvonta. Uhrien tukipalveluiden tarjoajien ei edellytetä itse tarjoavan laajaa ammatillista erityisasiantuntemusta vaan ohjausta jo olemassa olevien sosiaali- ja terveystalveluiden piiriin apua saamaan. (THL 2019, 21–23.)

Työryhmän selvitystä varten lähetettiin kysely poliisilaitoksen sovittelun yhdyshenkilöille ja heiltä edelleen sovitteluun tapauksia ohjaaville poliiseille ja valtakunnansyyttäjänviraston kautta syyttäjille. Sovittelutoimistojen sovittelunohjaajia haastateltiin lähisuhdeväkivallan sovitteluprosessin etenemisen selvittämiseksi vuosina 2016–2017. Yhtenä tutkimuskysymyksenä oli selvittää, millaista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa tehdään ja miten asiakkaan ohjaus erilaisiin jatko- ja tukipalveluihin toimii. Sovittelutoimistoissa pidettiin tärkeänä paikallisen väkivaltatyöryhmän verkostoyhteistyössä mukana olemista. Tutkimukseen osallistuneet sovittelutoimistot sijaitsivat ympäri Suomea ja valtaosalla toimistoista yhteistyö oli tiivistä ja hyvin toimivaa, mutta osalla yhteistyö oli vähäistä. Useimmat sovittelutoimistot olivat sopineet asiakkaan suostumuksella hänen yhteystietojensa lähettämisestä tukipalveluja tarjoavalle taholle, jotta asiakkaan palveluihin pääsy helpottuisi. (THL 2019, 30–36.)

Flinckin (2013, 30–21) mukaan sovittelutoimiston ammattihenkilöstö tekee yhteistyötä sovittelun eri osapuolten, sovittelijoiden, viranomaisten ja tuki- ja jatko- palveluita tuottavien tahojen kanssa koko sovittelumenettelyn ajan. Sovittelupalveluiden tulisi siten olla kiinteä osa moniammatillista auttamis-, viranomais- ja palveluverkoston.

Albrechtin (2017, 41–42) tutkimuksessa todetaan, että sovittelutoimistot toimivat verrattain hyvin erilaisissa yhteistyöverkostoissa, mutta nämä verkostot koostuvat melko epäsäännöllisesti. Esimerkkeinä yhteistyöstä mainittiin lasten ja nuorten asioista vastaavia työryhmiä, lähisuhdeväkivaltatyöryhmiä ja maahanmuuttajayhteistyöverkostoja, joissa sisältönä oli useimmiten tilanteiden päivitys, kuulumisten vaihto ja käytännön vinkkien jakaminen.

THL:n (2019) työryhmän lähisuhdeväkivallan sovittelua koskevassa selvityksessä todettiin, että lähisuhdeväkivaltailmiötä tulee tarkastella laaja-alaisesti ja yhteistyötä kehittää eri toimijoiden välillä yli sektorirajojen. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyä tulisi siten suunnitella kokonaisuutena, jossa sekä uhrin että väkivaltaa käyttävien auttamispalveluiden ja eri toimijoiden yhteistyö varmistetaan. Sovittelu on osa tätä palvelukokonaisuutta ja työryhmän kehittämissuunnitelmassa todetaan myös sovittelussa tapahtuvan palveluohjauksen tarve sovittelu-

prosessin kaikissa vaiheissa. Sovittelutoimiston haastattelujen perusteella raportissa todettiin yhteistyön sovittelutoimiston ja eri oikeusviranomaisten kesken toimivan erityisen hyvin sellaisilla alueilla, joissa toimi esimerkiksi Ankkuri-tiimi, joissa palvelut sijaitsivat lähekkäin ja sovittelun työntekijät työskentelivät osan ajasta poliisilaitoksella. (THL 2019, 24).

4 YHTEISTYÖVERKOSTOJEN KEHITTÄMINEN

4.1 Yhteistyön eri käsitteitä

Maijanen ja Haikara (2014, 10) tuovat esiin yhteistyöhön liittyvien erilaisten käsitteiden moninaisuuden. Yhteistyöllä tarkoitetaan usein epämuodollista ja vapaaehtoisuuteen perustuvaa yhteistoimintaa eri osapuolten kesken, jolloin toiminnan tavoitteet ja kesto voivat olla epäselvästi määriteltäviä. MontEri-hankkeen kysyttiin sähköisellä kyselyllä kaakkoissuomalaisien yhdistysten yhteistyömuotoja vuonna 2013. Hankkeen aikana todettiin, että niin järjestöjen keskinäinen yhteistyö kuin alueen kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö sekä oppilaitosten yhteistyö on melko sattumanvaraista ja henkilöityy usein tiettyihin toimijoihin. Yhteistyöstä puhutaan ja sitä suunnitellaan, mutta se jää usein tälle asteelle, jota voidaan sanoa ”retoriseksi yhteistyöksi” (Siltanen & Kolehmainen 2011, 31).

Yhteistyö voidaan määritellä kumppanuuden alkuvaiheeksi. Kumppanuudessa yhteistyö on jo edennyt sattumanvaraisesta yhteistoiminnasta pidemmälle ja pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen toimintaan ollaan valmiita panostamaan aikaa ja energiaa. Yhteistyöverkostoa voidaan pitää kumppanuuden pohjakäsitteenä. Verkostomaisessa yhteistyössä korostuu luottamus, osallistujien keskinäinen vuorovaikutus ja vastavuoroisuus. Verkostomainen kehittämisprosessi alkaa verkoston kokoamisesta ja keskinäisen luottamuksen rakentamisesta eri toimijoiden välisessä yhteistoiminnassa. (Maijanen & Haikara 2014, 10–11.)

Kumppanuutta on määritelty sen tunnuspiirteiden, toteutustapojen ja käyttäytymismuotojen perusteella. Kumppanuutta voidaan kuvata luottamukselliseksi, tasavertaiseksi ja vapaaehtoisuuteen perustuvaksi toimintamalliksi, jossa on yhteinen kehittämisen kohde, yhteiset tavoitteet ja niiden toteutukseen liittyvä

sitoutuminen ja strategia, yhteiset toimintaperiaatteet ja -ohjeet sekä jaettu johtajuus ja resurssit. Kumppanuutta kehitetään monin tavoin. Se voi olla muodollista yhteistyötä, jossa luodaan yhteinen strategia ja tavoitteet sekä tuotetaan palveluja yhteisen budjetin avulla. Kumppanuus voi olla myös informaalia, jolloin se toteutuu henkilökohtaisella tasolla tai löyhinä verkostoina, joihin sisältyy lähinnä asiantuntijoiden keskinäistä tiedonvaihtoa. (Häggman-Laitila ym. 2013, 13–15.)

Kumppanuuden keskeinen tavoite on yleensä halu tuottaa parempia palveluja asiakkaille niin, että samalla yhteistyöhön osallistuvat tahot hyötyvät siitä. Tällä voimavarojen kohdentamisella pyritään saamaan aikaan resurssi- ja kustannussäästöjä sekä vaikuttavuutta. Myös sosiaalisten toimintaympäristöjen muutokset tuovat paineita monialaisen yhteistyön lisäämiselle. Esimerkkinä tästä on väestön ikääntyminen, maahanmuutto, eriarvoistumiskehitys ja sosiaalisten ongelmien monimutkaistuminen, jotka luovat hyvinvoinnin tarpeita. Lisäksi poliittiset ja lainsäädännölliset muutokset lisäävät toimijoiden tarvetta luoda monipuolisia ja luovia yhteistyömuotoja (Maijanen & Haikara 2014, 39–41.)

Järvensivu (2019, 37–39) määrittelee verkostotyön toiminnaksi avoimissa yhteisöissä, joissa toimijat ovat itsenäisiä päätöksenteossaan ja voivat vapaasti valita omat toimintatapansa. Verkostotyö on vastavuoroista yhteistyötä ja perustuu toimijoiden keskinäiseen luottamukseen. Verkostotyöllä on Järvensivun mukaan monia lähikäsitteitä, voidaan puhua myös kumppanuuksista, tiimityöstä ja ekosysteemeistä. Kumppanuudessa on usein kyse kahden toimijan välisestä vastavuoroisesta, luottamuksellisesta yhteistyöstä. Kun mukana on useampia toimijoita, puhutaan tiimistä tai verkostosta. Verkostotyöskentelyssä toimitaan organisaatioiden rajat ylittävissä kokonaisuuksissa.

4.2 Verkostoyhteistyön kehittämisen edellytyksiä

Järvensivun (2019, 60–62) mukaan verkostotyön onnistumisen ytimessä on kolme elementtiä, jotka ovat tunteminen, luottamus ja sitoutuminen. Yhteistyö

ei ole mahdollista, jos toimijat eivät tunne toisiaan. Sen lisäksi tarvitaan luottamusta, jotta tietoa ja osaamista voidaan jakaa avoimesti. Yhteistyöhön tarvitaan myös eri toimijoiden sitoutumista asiaan.

Ojakoski & Pakarinen (2014, 8) toteavat verkostotyön onnistumisen edellytyksiä olevan luottamus toimijoiden kesken, toimijoiden sitoutuminen, kumppanien tunteminen, yhteiset tavoitteet, resurssit yhteistyöhön, verkoston kattavuus, osallistujien pysyvyys (henkilö- ja organisaatiotasolla) sekä verkoston legitimitetti. Verkosto saa oikeutuksensa organisaationsa strategiasta.

Kiviniemi ja Saarelainen (2009, 46–47) tiivistävät myönteisellä tavalla toimivan verkoston ominaisuuksiksi luottamuksen, kumppanien keskinäisen tasa-arvon ja avoimen vuorovaikutuksen. Verkostot myös kehittyvät ja muuttuvat prosesseissa, jotka voidaan jakaa tyypillisiin vaiheisiin. Näitä vaiheita ovat tunnusteluvaihe, vakiinnuttamisen vaihe, toiminta- ja toimeenpanovaihe ja päättymistä tai uusiutumisasihe.

Kumppanuuden tunnusteluvaiheessa luodaan keskusteluyhteyttä ja yhteistä näkemystä sekä pohditaan tavoitteita ja kehittämisen tarvetta. Työskentely ja vuorovaikutus on vielä epävirallista ja henkilökohtaista. Tässä vaiheessa johtamisen tarve on vielä vähäinen, mutta tarvitaan kuitenkin jokin taho, joka kutsuu kiinnostuneita osallistujia mukaan ja ideoi yhteisiä asioita käsiteltäväksi ja vauhdittaa yhteydenpitoa. Vakiinnuttamisen vaiheessa tavoite on jo selvillä ja voidaan työstää toimintasuunnitelmaa. Samalla kartoitetaan, ketkä ovat mukana ja minkälaisella panostuksella. Tässä vaiheessa on tarpeellista sopia myös ohjaus- ja päätöksentekorakenteesta (Maijanen & Haikara 2014, 18–19.)

Verkosto koostuu tasaveroisista toimijoista, joilla tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet vaikuttaa, yhtäläinen äänioikeus ja tasaisesti jakautunut vastuu asioista. Kun verkoston jäsenet ovat itse saaneet vaikuttaa toiminnan organisointumiseen ja sen muotoihin, lisää se heidän sitoutumistaan. Verkoston jäseniltä vaaditaan johtajuutta ja vastuunkantoa ja heidän tulisikin kyetä mahdollisimman pitkälle itse sopimaan yhteistyön toimintaehdoista ja -tavoista. (Valtioneuvoston julkaisu 2019, 15.) Kumppanuuden vakiinnuttamisen vaiheessa

sovitaan myös toiminnan tulevaisuuden tavoitteista, periaatteista ja käytännöistä sekä laaditaan tarvittavat sopimukset (Maijanen & Haikara 2014, 21).

Kumppanuuden toimeenpanovaiheessa siirrytään käytännön toimintaan ja hankkeisiin. Prosessin aikana myös toimintaa arvioidaan. Säännöllinen itsearviointi on tärkeää, sillä yhteistyöstä saatujen kokemusten avulla voidaan päättää, jatketaanko toimintaa sellaisenaan vai onko tarpeen uudistaa joitakin toimintatapoja vai päätetäänkö kumppanuus. Tämä päättämisen- ja uusiutumisen vaihe sisältää arviointia yhteistyöstä saatavasta hyödystä omalle organisaatiolle, palveleeko toiminta oman organisaation kehittämistä toivotulla tavalla ja mitä pystyy itse tarjoamaan verkoston muille jäsenille. Kumppanuuden päättyminen ei silti tarkoita epäonnistumista, vaan syynä voi olla tarpeiden muuttuminen, täytyminen tai että ne menettävät merkitystään. (Maijanen & Haikara 2014, 22–23.)

4.3 Yhteistyön haasteita

Linnamaa ja Sotarauta (2000, 43–44) tuovat esiin verkostoyhteistyössä usein ilmeneviä haasteita. Vaikka verkostomaisen toiminnan ajatellaan madaltavan erilaisia organisaatioiden välisiä raja-aitoja, vaatii yhteistyö syvällisiä muutoksia ajattelu- ja toimintatavoissa. Tällaisia näkymättömiä rajoja voidaan pitää eräänlaisina pullonkauloina yhteistyölle. Usein verkostoja vaivaa keinotekoisuus, jolloin verkostotoiminnasta tulee itsetarkoitus, hallinnon sektoreiden ja institutionaalisten rakenteiden määräämää yhteistyötä yhteistyön vuoksi.

Ongelmia voi tuottaa myös yhteensopimattomuus, jos organisaatiot ja niiden avainhenkilöt eivät tule toimeen keskenään. Organisaatiot voivat myös eristäytyä liikaa, eivätkä etsi aktiivisesti uusia kumppanuuksia. Haasteena voi olla tiedon panttaaminen, jos verkoston jäsenet eivät riittävästi jaa tietoa toisilleen. Verkoston toimijoiden epäluotettavuus ja kurittomuus haittaavat yhteistoimintaa. Verkostomaiset suhteet perustuvat luottamukseen ja jäsenten sitoutumiseen yhteisesti sovittuihin pelisääntöihin. (Mt., 44.)

Ymmärtämättömyys toisten verkoston jäsenten lähtökohtia, strategioita ja tavoitteita kohtaan haittaa yhteistyötä. Olisi tärkeää, että toimijat voisivat hyödyntää omia ja muiden kokemuksia ja oppia niistä. Verkostoitumisessa jokaisen osapuolen tulisi tuoda työhön jotakin lisäarvoa. Lisäksi Linnamaa ja Sotara (2000,44) toteavat, että yhteistyön onnistuminen edellyttää riittävästi sellaisia foorumeita, joissa toimijat voivat keskustella ja jäsentää toimintaansa. Yhteistyön sujumista haittaa myös työnjaon selkiintymättömyys, jos juututaan loputtomaan keskustelukaruselliin eikä työntekoa vastuuteta selkeästi.

Albrecht (2017, 59–60) toteaa tutkimuksessaan sovittelunohjaajan roolista jatko- ja tukipalveluihin ohjaamisessa, että yhteistyö erilaisten tukipalvelujen tarjoajien kanssa toimii vaihtelevasti. Erilaisia yhteistyöverkostoja ja tapaamisia on järjestetty, mutta usein niiden ongelmana on verkostojen kehittämisen katkelmallisuus henkilövaihdosten myötä tai hankkeiden päättymisen vuoksi. Myös organisaatiomuutokset voivat vaikuttaa yhteistyön jatkuvuuteen, sillä yhteistyö henkilöityy usein ja vaihdosten myötä yhteistyö saattaa vähentyä. Sovittelun ohjaajat kokivat myös haastattelussa, että sovittelua ei vielä tunneta riittävästi kaikissa palvelun tarjoajien ryhmissä. Palveluihin ohjaamisessa voi olla myös haasteita paikkakunnan koon ja palvelun tarjoajien määrän suhteen. Isommilla paikkakunnilla erilaisia tukipalveluita ja määräaikaista hankkeita ja projekteja on niin paljon tarjolla, että voi olla haastavaa pysyä perillä kaikista mahdollisuuksista. Toisaalta pienellä paikkakunnalla haasteena on tarjonnan vähyys ja pula eri toimijoista.

4.4 Tutkimuksia yhteistyön kehittämisestä

MontEri-hankkeen (Monitoimijamallit maaseudun sosiaalisen hyvinvoinnin vahvistamiseksi) 2012–2014 yhtenä tavoitteena oli kehittää yhdistysten, järjestöjen, oppilaitosten, yritysten ja kuntatoimijoiden tuloksellista, avointa ja kumppanuuteen perustuvaa yhteistyötä Kaakkois-Suomen alueella. Hankkeen aikana aloitettiin useita kehittämiskokeiluja, joiden tarkoituksena oli saada eri toimijat motivoitumaan yhteistyöstä ja kehittelemään hyviä yhteistyön malleja, löytämään resursseja sekä käymään vuoropuhelua keskenään. (Maijanen & Haikara 2014, 7.) Hankkeessa käytettiin arvoverkko menetelmää, jonka avulla voitiin tarkastella verkoston tehokkuutta ja analysoida sitä. Menetelmän avulla

voidaan mitata, miten verkoston eri toimijoiden resursseja suunnataan yhdessä tunnistettuihin haasteisiin ja siten tuotetaan lisäarvoa verkoston jäsenille ja asiakkaille (Mt., 43).

Arvoverkkotyöskentely sai menetelmänä eri toimijat tutustumaan toisiinsa ja toistensa osaamiseen sekä loi vuoropuhelua yhteistyön käynnistämiseksi. Työtapa tuotti nopeasti ja tasavertaisesti toimijoille mahdollisuuden kertoa omista vahvuuksistaan ja odotuksistaan yhteistyöhön liittyen sekä mahdollisista haasteista, joita yhteistyön käynnistämiseen liittyi. Toimijat usein kyllästyvät alkuvaiheen tapaamisiin ja yhteistyön käynnistelyyn lukuisissa palaverissa, joissa ei saada paljoa aikaa. Arvoverkkomenetelmän etuna on sen konkreettisuus ja nopeasti nähtävissä olevat hyödyt yhteistyöstä. Hyöty voi olla esimerkiksi tiedon ja kokemuksen jakamista, tilojen yhteiskäyttöä, opinäytetöiden tekemistä, yhteisten tapahtumien järjestämistä ja uusien ideoiden yhteiskehittämistä. Kaikki tämä edellyttää välineitä toimijoiden vahvuuksien kartoittamiseen ja vuorovaikutuksellista kohtaamista. (Maijanen & Haikara 2014, 59–61.)

Lehtisen (2015, 43–56) tutkimuksellisen kehittämishankkeen tarkoituksena oli edistää Päijät-Hämeessä eri kunta-, järjestö- ja seurakuntatoimijoiden muodostaman verkoston yhteistyöprosessin käynnistymistä ja toteutumista. Näiden toimijoiden työssä keskeistä oli yksilön ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen. Hankkeen tavoitteena oli luoda näiden kunta-, järjestö- ja seurakuntatoimijoiden yhteistyötä tukeva toimintamalli. Tutkimuksessa kumppanuuskyselyn ja fokusryhmäkeskusteluiden pohjalta kehitettiin yhteistyön toimintamalli, joka jakautuu viiteen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa tehdään alueellisten toimijoiden kartoitus ja koolle kutsuminen teemaryhmittäin. Toisessa vaiheessa keskustellaan yhteisesti ja tunnistetaan alueellisesti haasteena koettuja asioita, joihin koetetaan etsiä ratkaisuja. Kolmannessa vaiheessa tiivistetään ja kehitetään yhteistyötä. Ajanpuute on usein ongelma verkostojen yhteistyössä, mutta tässä yhteydessä olisi tärkeää nähdä yhteistyöstä koitua synergiaetu. Neljännessä vaiheessa suunnitelmallisuuden apuna toimii vuosikellon laatiminen. Vuosikellolla tarkoitettiin tässä yhteydessä yhden vuoden syklistä koostuvaa kuvaa, johon kirjataan suunnitelma yhteistyöstä ja siihen liittyvistä aikatauluista. Vuosikelloon sijoitetaan ryhmän mielestä tärkeimmät

yhteistoimintaa ylläpitävät tekijät. Viidentenä vaiheena on vielä toiminnan arviointi ja kehittäminen. Arvioinnin tarkoituksena on yhteistyön kehittämisen tukeminen ja verkostoyhteistyön juurruttaminen osaksi yhteistyön rakenteita.

Lehtisen (2015, 26) tutkimuksessa hankkeen alussa tehty yhteistyökysely toimi merkittävänä lähtökohtana kehittämistyölle. Kyselyn avulla selvitettiin, millaista yhteistyötä eri tahojen välillä on, minkä asioiden katsotaan vaikuttavan yhteistyön edistymiseen ja mitkä asiat vaikeuttavat yhteistyön kehittämistä. Kyselyn perusteella voitiin todeta, että yhteistyön rakenteet kaipaavat mallintamista, josta yhteistyöprosessi saisi konkreettista tukea.

Valtioneuvoston vuonna 2020 julkaisemassa selvityksessä Aluekehittämisen verkostoyhteistyön malleista ja rahoituksesta tuodaan esille verkostoyhteistyön haasteita. Selvityksessä todetaan, että verkoston toimivuudessa on luonnollisesti erilaisia kehityskaaria ja notkahduksia, mutta ratkaisevaa verkoston toiminnan jatkuvuuden kannalta on, miten näihin ongelmakohtiin suhtaudutaan ja miten niitä käsitellään. Verkostotyössä on tärkeää uudistuminen toimintaympäristön mukana ja uusien toimijoiden mukaan ottaminen sekä toimintatapojen tarkastelu säännöllisesti. Muutosten myötä myös tavoitteiden uudelleen asettelu ja verkoston toimintatapojen ja -mallien muokkaaminen voi olla tarpeellista. (Laasonen ym. 2020, 53–54.)

Turun yliopiston Sote-akatemian koordinoiman valtakunnallisen LASTU-hankkeen (2021–2023) tarkoituksena on opetus- ja kasvatusalojen sekä sote-alojen yhteistyön lisääminen tuottamalla erilaisia monialaisen yhteistyön menetelmiä ja malleja korkeakouluja ja työelämää varten. Hankkeessa mukana olevat tutkijat tuovat esiin hyvin toimivan verkostotyön edellytyksiin kuuluvan verkoston jäsenten keskinäisen luottamuksen, motivaation ja sitoutuneisuuden verkoston toimintaan. Luottamusta verkostoon kuuluvien jäsenten kesken voidaan rakentaa vuorovaikutuksellisella toiminnalla, esimerkiksi tapaamisissa, joissa käsitellään eri aihepiirejä keskustellen ja toisiinsa tutustuen. Lisäksi verkoston toiminnan tulisi olla tavoitteellista, ja verkostotyön tavoitteet tulisi selkiyttää jäsenille. Suurimpia haasteita verkostotyössä oli juuri tavoitteiden epäselvyys ajoittain hyvinkin erilaisista taustoista tulevien osallistujien kesken.

Toiminnan tarkoitusta olisi hyvä tiivistää esimerkiksi selkeäksi kuvioksi tai taulukoksi tai ilmaista keskeiset asiat ranskalaisin viivoin. Samalla keskeisten käsitteiden määrittely kaikille ymmärrettäviksi sitouttaa verkoston toimintaan ja lisää toimijoiden osallisuutta osana verkostoa. Kiire ja ajanpuute leimaavat työelämää nykyisin, vaikka toisaalta olisikin halukkuutta osallistua verkostotyöskentelyyn. Hankkeessa lähdettiin alusta lähtien luomaan erilaisia alustoja verkostotyöskentelylle ja kutsuttiin hankkeeseen osallistujia ideoimaan mahdollisia tapoja osallistua. Monenlaiset tavat osallistua sujuvoittavat työskentelyä ja lisäävät siten motivaatiota verkostotyöhön, kun osallistujat saavat siitä lisäarvoa työhönsä. (Eklöf ym. 2021.)

5 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA JA TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Kymi-Saimaan sovittelutoimiston sovittelun ohjaajat ja sovittelijat ohjaavat asiakkaita tarvittaessa tuki- ja jatkopalveluihin. Monenlaisia yhteistyön muotoja on kehitetty eri palvelun tarjoajien kanssa, ja ne toimivat paikkakunnasta riippuen eri tavoin. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa Kymi-Saimaan eri paikkakunnilla toimivien sovittelutoimistojen yhteistyöverkosta ja selvittää näiden eri toimijoiden näkemyksiä minkälaista yhteistyötä he kaipaivat ja minkälaisia toiveita heillä olisi yhteistyön kehittämisessä.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyö eri verkostoissa toimii tällä hetkellä ja mitä odotuksia eri tahoilla on yhteistyöstä. Tavoitteena on selvittää yhteistyön nykytilaa, jotta yhteistyötä voitaisiin jatkossa kehittää ja löytää sille toimivia rakenteita. Tutkimuksen tiilaa voi siten hyödyntää tuloksia omassa kehittämistyössään.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Millaista yhteistyötä sovittelutoimiston ja eri palvelutarjoajien kanssa on tehty?
2. Miten palvelun tarjoajat haluaisivat jatkossa kehittää yhteistyötä?
3. Mitä haasteita yhteistyön kehittämisessä on?

5.2 Tutkimuksen kohderyhmä ja lähestymistapa

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyötahot, joihin kuuluu kunnan sosiaalitoimen, oikeusaputoimiston, seurakunnan sekä eri järjestöjen edustajat. Nämä yhteistyötahot edustavat niitä jatko- ja tukipalveluja, joihin sovittelutoimiston ammattihenkilöstö eli sovittelun ohjaajat sekä vapaaehtoisina toimivat sovittelijat asiakkaita ohjaavat.

Kymi-Saimaan sovittelutoimisto toimii Etelä-Savon, Varkauden ja Kaakkois-Suomen alueella ja heidän aluetoimistonsa sijaitsevat Mikkelissä, Kouvolassa, Lappeenrannassa, Varkaudessa ja Savonlinnassa. Lisäksi sovittelutoimintaa järjestetään Kotkassa, Imatralla ja Pieksämäellä.

Sovittelutoimiston eri paikkakunnilla toimivilta sovittelun ohjaajilta saatiin jo olemassa olevien yhteistyökumppanien yhteystietoja, mutta tutkimusta varten kartoitettiin myös uusia mahdollisia yhteistyötahoja eri tukipalveluista, kuten sosiaali- ja terveyden huollosta, nuorisotyöstä, oikeus- ja velkaneuvonnasta, seurakunnan palveluista sekä erilaisten järjestöjen tukipalveluista. Kartoitusta tehtiin etsimällä näiden yhteistyötahojen verkkosivuilta yhteystietoja, joihin voi kyselyn lähettää. Tutkimuksen perusjoukon muodostivat siten edellä mainitut yhteistyötahot, joita pyrittiin saamaan mukaan tutkimukseen mahdollisimman kattava otos.

Tutkimuksen lähestymistapa oli tutkimuksellinen ja tutkimusmenetelmä oli kvantitatiivinen eli määrällinen. Kvantitatiivista tutkimusta voidaan käyttää tutkimusmenetelmänä, kun halutaan ymmärtää ja selittää millaisia käsityksiä ja kokemuksia ihmisillä on ja miten nämä käsitykset ja kokemukset jakautuvat ihmisten keskuudessa. Kvantitatiivisen menetelmän tavoitteena on ihmisiä koskevien asioiden, ominaisuuksien, ilmiöiden ja kokemusten selittäminen, kuvaaminen, kartoittaminen, vertailu ja ennustaminen. Ihmisiä koskevan määrällisen menetelmän avulla voidaan saada yleinen kuva muuttujien eli mitattavien ominaisuuksien välisistä eroista ja suhteista. (Vilkkä 2021a, 14–15.)

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa tutkimuksen toimeksiantajan, Kymi-Saimaan sovittelutoimiston, yhteistyöverkoston jäsenten näkemyksiä yhteistyön nykytilasta ja kehittämisen tarpeista. Koska kyseessä on monella paikkakunnalla toimiva organisaatio, jolla on laaja yhteistyöverkosto, oli sähköinen kysely sopiva tapa selvittää yhteistyön tilaa.

5.3 Tutkimusaineiston keruu ja käytetty mittari

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään usein aineistonkeruumenetelmänä kyselyä, joka on survey-tutkimuksen keskeinen menetelmä. Survey-tutkimuksessa aineisto kerätään standardoidusti kyselyyn, havainnoinnin tai haastattelun avulla, ja tutkimuksen kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen tietyistä perusjoukosta. Standardoidussa kyselyssä kaikilta vastaajilta kysytään samat asiat samalla tavalla. (Hirsjärvi ym. 2009, 191–193.)

Kysely laadittiin Webropol-ohjelmalla, joka on helppokäyttöinen ja turvallinen sähköinen kyselytyökalu. Webropol-ohjelman avulla laadittiin kyselylomake, jossa oli sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä. Lisäksi oli asteikkokysymyksiä, joissa kysyttiin vastaajan mielipidettä. (Webropol, 2021.)

Tutkimuksen kyselyä muokattiin useaan otteeseen syys-marraskuun aikana 2021. Tutkija ja tutkimuksen tilaaja pohtivat kyselylomakkeen muotoa ja kysymyksiä tapaamisissa, jotka toteutettiin Teamsin välityksellä. Lisäksi sovittelutoimiston sovittelun ohjaajat saivat kyselylomakkeen kommentoitavaksi. Kyselylomake oli myös testattavana muutamalla koetestaajalla. Kysymyksiä oli yhteensä 16, joista kaksi oli taustakysymyksiä. Taustakysymyksissä kysyttiin vastaajan työskentelypaikkakuntaa ja toimialaa. (Liite 2.)

Tutkimukseen valituille yhteistyötahojen edustajille lähetettiin sähköpostilla saatekirje, jossa kerrottiin kyselyn tarkoituksesta ja tavoitteesta. Saatekirjeessä oli henkilökohtainen linkki kyselyyn. (Liite 1.) Kysely lähetettiin kohderyhmälle 10.11.2021 ja vastausaikaa annettiin kaksi viikkoa 24.11.2021 saakka. Muistutus kyselyyn osallistumisesta lähetettiin 21.11.2021 niille vas-

taajille, jotka eivät olleet vielä vastanneet kyselyyn. Kysely lähetettiin 90 sähköpostiosoitteeseen ja vastauksia tuli määräaikaan mennessä 37. Vastausprosentiksi muodostui siten 41 %.

5.4 Aineiston analysointi

Webropol Analytics -ohjelma analysoi kyselyn vastaukset ja tuottaa kyselystä suoraan perusraportin, jota voi suodattaa tiettyjen kysymyksien osalta sekä vertailla vastauksia eri vastaajaryhmien välillä.

Vastaukset suodatettiin Webropol-ohjelmalla paikkakunnittain, sillä tutkimuksen tilaajalle oli tärkeää saada tietoa, miten eri alueilla sijaitsevien tukipalvelujen ja sovittelutoimiston yhteistyö oli sujunut ja mitä kehittämistoiveita heillä oli. Kyselyn lomakkeessa oli myös yhteydenottopyyntö, jos vastaaja oli kiinnostunut käynnistämään yhteistyötä. Vastaajien vähyyden vuoksi tässä tutkimusraportissa raportoidaan vastaukset koko Kymi-Saimaan sovittelutoimiston osalta.

Kyselylomakkeessa oli myös avoimia kysymyksiä, jotka ryhmiteltiin tutkimusongelmittain ja analysoitiin sisällönanalyysillä. Aineistoa ryhmiteltiin eri luokkiin teemoittain vastauksista esiin tulleiden näkökulmien mukaan. Avoimissa kysymyksissä tiedusteltiin, minkälaista tietoa sovittelusta ja Kymi-Saimaan sovittelutoimistosta eri toimijat halusivat sekä minkälaista yhteistyötä he toivovat Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa.

6 TULOKSET

6.1 Kyselyyn osallistuneiden taustatiedot

Kyselyn taustakysymykset olivat lomakkeen lopussa. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 37 vastaajaa (N=37), joista 35 oli vastannut paikkakuntaa koskevaan kysymykseen. Eniten vastauksia tuli Lappeenrannasta 31,4 % ja seuraavaksi eniten Kouvolasta 28,6 %. Mikkelistä vastauksia kertyi 20 % ja Savonlinnasta

8,6 %. Imatran ja Kotkan alueelta tuli kummastakin 5,7 % vastauksista. Varkauden ja Pieksämäen alueelta ei tullut vastauksia. Näiltä kahdelta alueelta oli myös vähiten yhteystietoja saatavilla kyselyä varten. (Taulukko 1.)

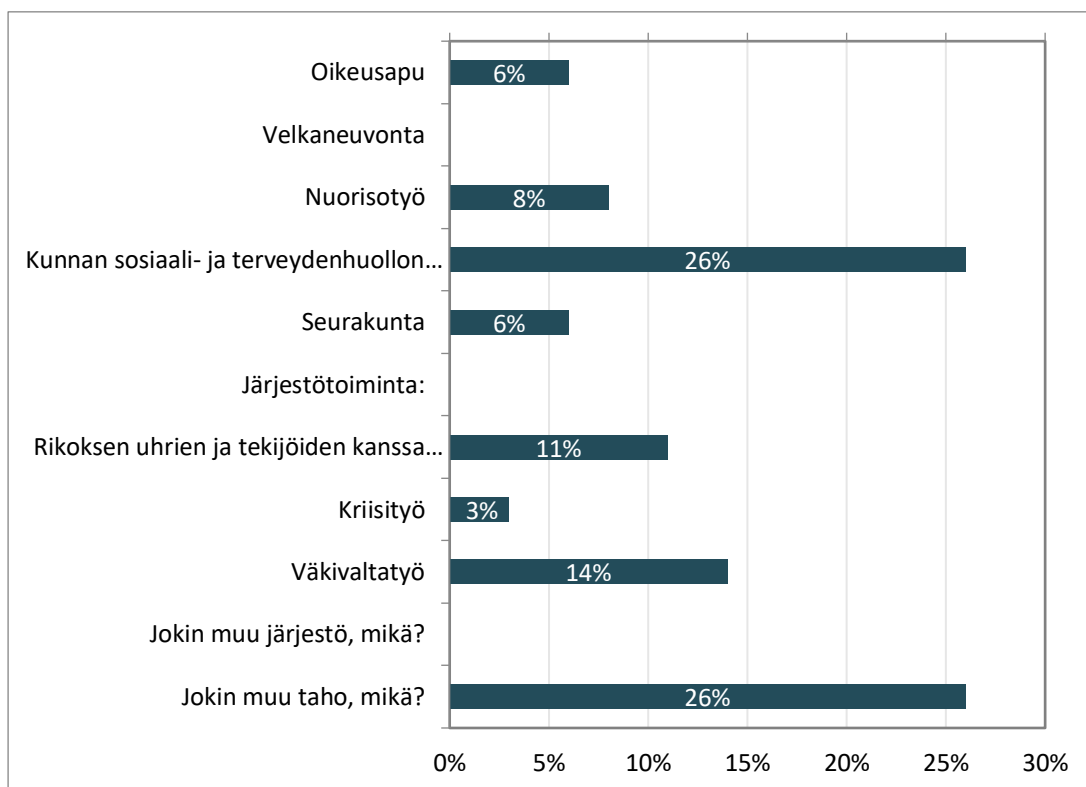
Osa vastaajista toimii kahdella tai useammalla paikkakunnalla, mutta kysymyksessä saattoi valita vain yhden toimipaikan, joten todennäköisesti valittiin pääasiallinen toimipiste.

Taulukko 1. Vastaajien työskentelypaikkakunta

	n	Prosentti
Kouvola	10	28,6%
Kotka	2	5,7%
Lappeenranta	11	31,4%
Imatra	2	5,7%
Mikkeli	7	20,0%
Varkaus	0	0,0%
Savonlinna	3	8,6%
Pieksämäki	0	0,0%

Vastaajien toimialaa koskevassa kysymyksessä eniten vastauksia (26 %) tuli kunnan (tai kuntayhtymän) sosiaali- ja terveyspalveluista, joita olivat lastensuojelu, jälkihuolto, nuorten oikeusedustus, poliisin sosiaalityö, sosiaalipalveluiden perhepalvelut, sosiaali- ja kriisipäivystys ja aikuisten monialaiset palvelut. Lisäksi 'jokin muu taho' -kategoriassa oli runsaasti vastauksia (26 %), joista osa kuului kunta- tai kuntayhtymä -kategoriaan. Muun tahon edustajia oli lisäksi Rikosseuraamuslaitos (Rise). Kyselyssä sai täsmentää avoimeen kohtaan tarkemmin, mikä sosiaali- ja terveysalan palvelu tai järjestö oli kyseessä. (Kuva 1.)

Järjestötoimijoita oli yhteensä 28 % kaikista vastaajista. Väkivaltatyössä oli 14 %, rikoksen uhrien ja tekijöiden kanssa toimivassa järjestössä oli 11 % ja kriisityössä 3 % vastaajista. Lisäksi vastaajien joukossa oli oikeusavun, nuorisotyön ja seurakunnan työntekijöitä.

Kuva 1. Vastaajien toimiala.

6.2 Sovittelutoimiston ja tuki- ja jatkopalvelujen välisen yhteistyön nykytila

Kyselyn alussa vastaajilta tiedusteltiin, kuinka paljon he tietävät rikos- ja riita-asioiden sovittelusta ja minkälaista tietoa he sovittelutoiminnasta haluaisivat. Vastaajista 89 %:lle sovittelutoiminta oli tuttua entuudestaan. Osa oli sitä mieltä, että tietoa on riittävästi saatavilla, mutta monissa vastauksissa todettiin, että sovitteluprosessin kertaaminen ja päivitettyjen tietojen vaihtaminen toiminnasta olisi hyödyllistä. Myös palveluohjauksen näkökulmasta toivottiin tietoa siitä, kuinka omat asiakkaat voisivat ohjautua sovitteluun.

Vastaajilta tiedusteltiin yhteistyön muotoja ja määrää Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa. Vastaajat arvioivat yhteistyötä erilaisten väittämien kohdalla asteikolla 1–5, jossa 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3= ei eri eikä samaa mieltä, 4= jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä. Vastaajia tässä kysymyksessä oli 36 ja yhteensä 75 % vastaajista arvioi, että heidän asiakaskuntansa voisi hyötyä sovittelupalvelusta. Lisäksi yli puolet vastaajista

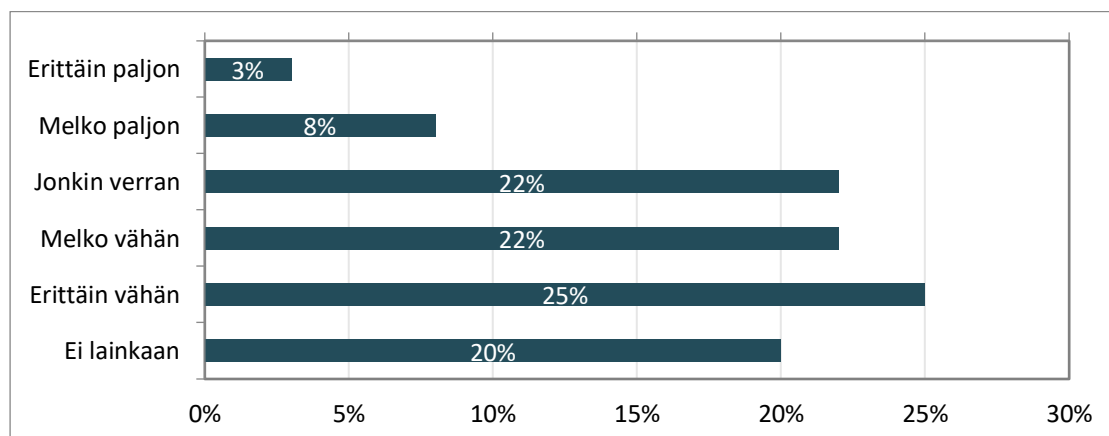
olivat sitä mieltä, että he haluaisivat lisätä yhteistyötä sovittelutoimiston kanssa. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Vastaajien arvio yhteistyöstä sovittelutoimiston kanssa.

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3= ei eri eikä samaa mieltä, 4= jokseenkin samaa mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

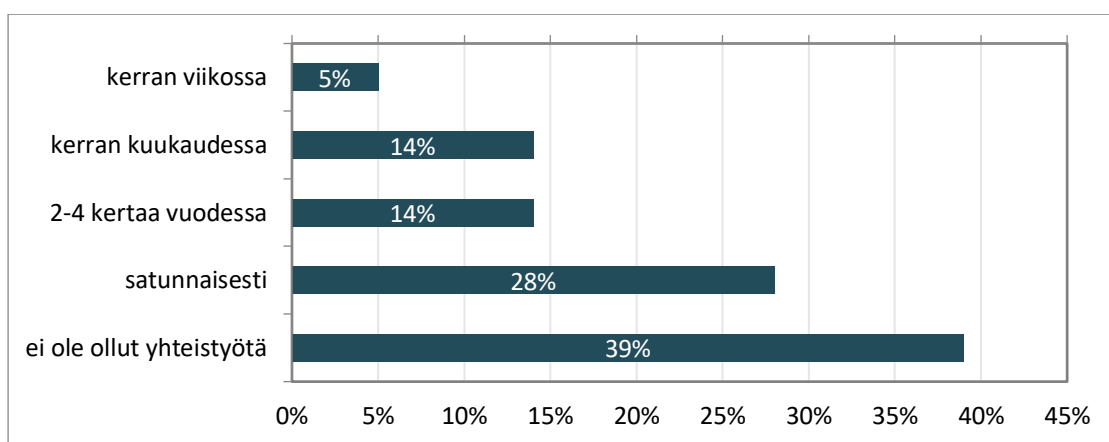
	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediaani
Minulla on riittävästi tietoa sovittelutoiminnasta.	11,1%	11,1%	11,1%	52,8%	13,9%	3,5	4,0
Asiakaskuntani voisi hyötyä sovittelupalvelusta.	0,0%	5,6%	19,4%	50,0%	25,0%	3,9	4,0
Sovittelutoimiston henkilöstöllä on riittävästi tietoa asiakkailleni tarjottavista palveluista.	0,0%	5,5%	52,8%	36,1%	5,6%	3,4	3,0
Haluaisin lisätä yhteistyötä sovittelutoimiston kanssa.	0,0%	13,9%	22,2%	55,6%	8,3%	3,6	4,0
Yhteistyö sovittelutoimiston kanssa on sujunut hyvin.	2,8%	5,6%	36,1%	33,3%	22,2%	3,7	4,0

Kysyttäessä yhteistyön määrää sovittelutoimiston ja eri palvelun tarjoajien kanssa erittäin paljon yhteistyötä oli ollut 3 %:lla vastaajista, melko paljon 8 %:lla, jonkin verran 22 %:lla. Yhteistyötä ei ollut lainkaan 20 %:lla vastaajista ja melko vähän tai erittäin vähän yhteensä 47 %:lla. (Kuva 2.)

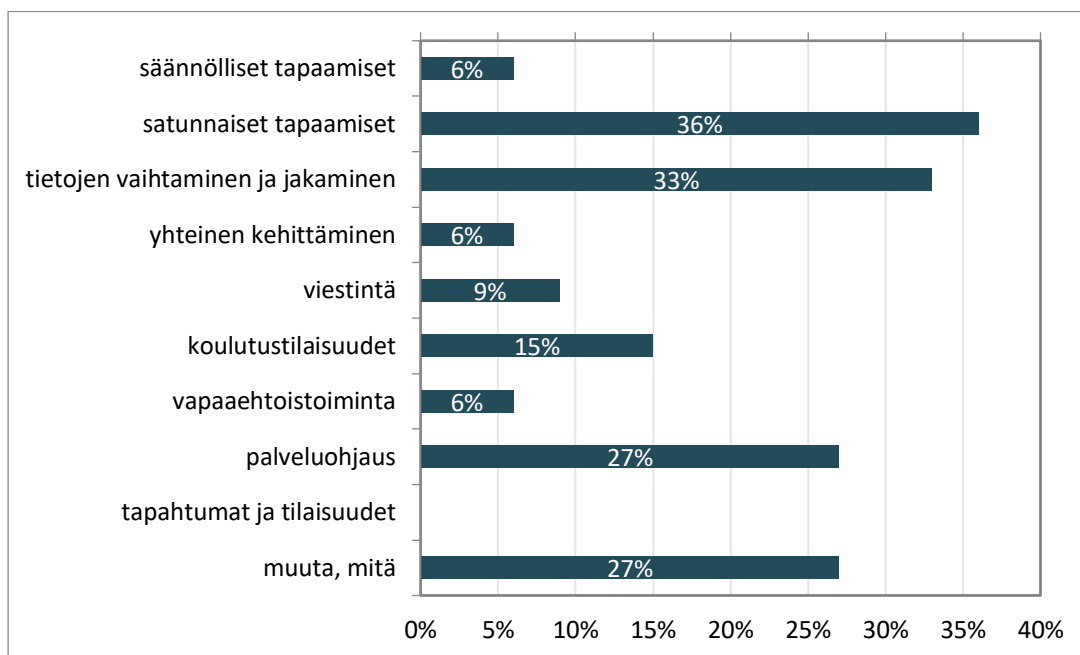
Kuva 2. Yhteistyön määrä sovittelutoimiston kanssa (N=36).

Lisäksi vastaajilta kysyttiin, kuinka usein heillä oli ollut yhteistyötä Kymi-Saiimaan sovittelutoimiston kanssa. Viikottaista yhteistyötä oli ollut viidellä prosentilla vastaajista ja kerran kuukaudessa tai 2–4 kertaa vuodessa oli yhteistyötä tehnyt yhteensä 28 % vastaajista. Yhteistyö oli noin kolmasosalla vastaajista satunnaista ja 39 % vastasi, ettei yhteistyötä ollut. (Kuva 3).

Kuva 3. Kuinka usein yhteistyötä oli ollut sovittelutoimiston kanssa? (N=36)

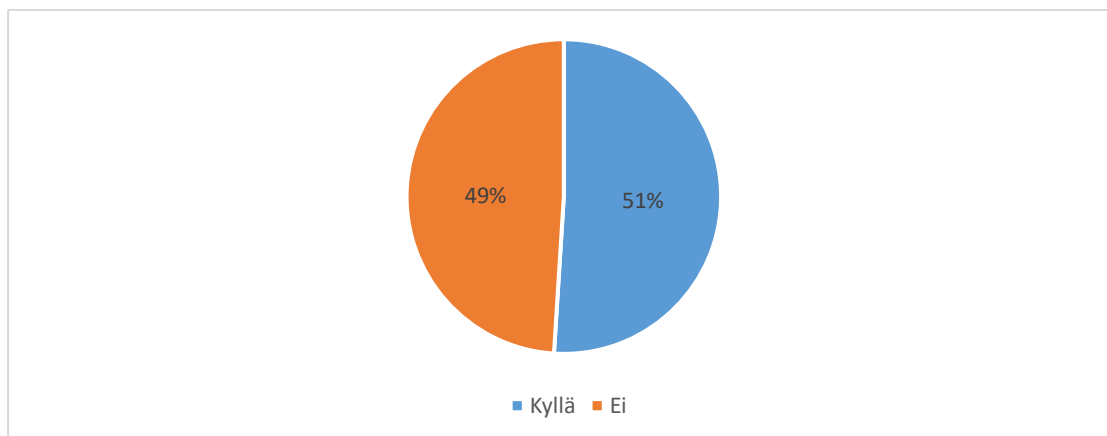
Yleisimpiä yhteistyön muotoja olivat olleet satunnaiset tapaamiset (36 %) ja tietojen vaihtaminen ja jakaminen (33 %) myös palveluohjausta oli tehty melko paljon (27 %). Sen sijaan säännöllisiä tapaamisia ja yhteistä kehittämistä oli järjestetty vähän. Lisäksi vastaajat saivat avoimessa vastauskohdassa mainita mitä muunlaista yhteistyötä heillä oli ollut; vastauksina oli mainittu tutustuminen sovittelutoimiston työhön ja molemminpuolinen omasta työstä kertominen. Tähän kohtaan oli usea vastaaja myös maininnut, ettei yhteistyötä ollut. (Kuva 4).

Kuva 4. Yhteistyön muodot

6.3 Yhteistyötahojen toiveet yhteistyön kehittämiseksi

Kyselyssä kysyttiin yhteistyötahojen mielipidettä siitä, onko yhteistyö sovittelutoimiston kanssa tällä hetkellä riittävää. Vastaukset jakaantuivat tasaisesti, 51 % vastaajista koki yhteistyön määrän riittäväksi ja 49 % oli sitä mieltä, että yhteistyötä voisi olla enemmänkin. (Kuva 5).

Kuva 5. Onko yhteistyötä ollut riittävästi Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa?

Kysymykseen oli liitetty avoin tekstikenttä, johon sai perustella vastauksensa yhteistyön riittävydestä.

Tarvittaessa yhteistyö toimii hyvin

Voisi yhteistyö olla myös hieman aktiivisempaa, säännöllisemmin sovittua, tällä hetkellä satunnaista, asiakkaisiin liittyvää yhteistyötä

Korona lienee perusteena olemattomalle yhteistyölle

Olemme lisäämässä/aloittamassa vahvempaa yhteistyötä

Valitettavasti nykyinen toimija ei ole ollut aktiivisesti kutsumassa Riseä mukaan palavereihin tms. kuten aiempi Sovittelun toimija oli.

Kyselyyn osallistuneilta tuki- ja jatkopalveluita tarjoavilta toimijoilta kysyttiin mielipidettä erilaisiin tekijöihin, jotka parhaiten kehittäisivät yhteistyötä. Vastaukset näkyvät taulukossa 3. Tutustuminen eri tahojen kesken oli eniten saanut myönteisiä vastauksia; 63 % oli täysin samaa mieltä ja 29 % jokseenkin samaa mieltä tämän väittämän kanssa. Myös toiminnallinen yhteistyö sai kannatusta, 47 % oli täysin samaa mieltä ja 29 % jokseenkin samaa mieltä. Vahvasti vastauksista nousi esiin myös yhteistyötä ylläpitävien rakenteiden olemassaolo ja yhteisesti sovitun toimintamallin tärkeys.

Taulukko 3. Yhteistyötä kehittävät tekijät

1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3= ei samaa eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa, 5=täysin samaa mieltä.

	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediानी
Tutustuminen eri tahojen kesken	2,9%	0,0%	5,7%	28,6%	62,8%	4,5	5,0
Toiminnallinen yhteistyö	2,9%	0,0%	20,6%	29,4%	47,1%	4,2	4,0
Yhteiset tavoitteet ja pelisäännöt	2,9%	2,9%	20,0%	37,1%	37,1%	4,0	4,0
Eri tahojen säännölliset tapaamiset	2,8%	0,0%	27,8%	38,9%	30,5%	3,9	4,0
Nimetty yhteyshenkilö	2,8%	8,3%	22,2%	47,2%	19,5%	3,7	4,0
Yhteistyötä ylläpitävä koordinaattori / koollekutsuja	3,0%	2,9%	26,5%	38,2%	29,4%	3,9	4,0

Yhteistyötä ylläpitävät rakenteet ja yhdessä sovittu toimintamalli	2,8%	2,8%	16,6%	36,1%	41,7%	4,1	4,0
--	------	------	-------	-------	-------	-----	-----

Kyselyn avoimissa kysymyksissä pyydettiin vastaajia kuvailemaan, minkälaista yhteistyötä he toivoisivat sovittelutoimiston kanssa. Vastaukset analysoitiin sisällönanalyysin avulla ja jaoteltiin eri kategorioihin. Vastauksista erottui neljä pääryhmää, jotka ovat tiedottaminen, molemminpuolinen tietojen vaihtaminen, säännölliset tapaamiset ja asiakasohjaus/palveluohjaus.

6.3.1 Tiedottaminen

Sovittelutoiminnan sisällöstä ja prosessista yleisesti kaivattiin tiedottamista. Vastaajat mainitsivat myös palveluohjauksellisen näkökulman, heitä kiinnosti tietää oman asiakkaan ohjautumisesta sovitteluun ja yhteistyö tässä prosessissa.

Sovitteluun ohjaus prosessina kiinnostaa. Mitä kautta ohjataan, ketkä tarjoaa/vastuu, miten toteutetaan?

Mahdollinen yhteistyö esim. palveluohjauksissa

Tilastoja, onnistumisia ja haasteita, etenkin alaikäisten kohdalta

Vastauksissa toivottiin myös esittäytymistä ja omasta toiminnasta kertomista eri tukipalveluiden järjestäjille. Sovittelutoimistolta toivottiin lisää näkyvyyttä ja tiedottamista, koska sen toiminnasta ei tiedetty riittävästi.

Nykyisen toimijan tiedoista ja toiminnoista, joka vaikuttaa omalla alueellamme

Esimerkiksi esitteitä olisi hyvä olla palveluissamme sovittelusta yleensä sekä tilanteista, joissa voidaan hyödyntää

6.3.2 Tietojen vaihtaminen

Yhteistyössä pidettiin tärkeänä tietojen vaihtamista molemmin puolin sekä esittäytymistä ja omasta toiminnasta kertomista eri tuki- ja jatkopalveluiden järjestäjille. Esimerkkeinä mainittiin aiemmin järjestetyt tilannekatsaukset,

joissa kerrottiin ajankohtaista tietoa sovittelutoimiston toiminnasta isommalle yhteistyöryhmälle, johon kuului mm. nuorten oikeusedustaja, poliisi, syyttäjä, oikeuslaitos ja Risen (Rikosseuraamuslaitos) edustaja. Yleistä informaatiota sovittelutoiminnan järjestämisestä ja Kymi-Saimaan sovittelutoiminnan henkilöstöstä kaivattiin myös, jotta tarvittaessa voitaisiin ottaa yhteyttä yhteistyön käynnistämiseksi. Esittäytymistä oman organisaation henkilöstölle ehdotettiin myös.

Tutustumista ja yhteistyön kartoittamista ensi alkuun

Yleisesti tutustuminen toistemme toimintaan

Kuulumisten vaihtaminen ja niiden myötä syntyvät yhteiset toimintatapinnat

Varmaan uutiskirjeenä missä tiellä mennään ja millaiset asiat on päällimmäisenä, muutokset, jatkuvuus yms.

6.3.3 Säännölliset tapaamiset

Yhteistyön kannalta tärkeänä pidettiin tapaamisten säännöllisyyttä, esimerkiksi vuosittaisia kehittämispäiviä tai muita säännöllisesti kokoontuvia verkostoja, joissa voitaisiin tarkastella mahdollista yhteistä asiakasrajapintaa ja yhteistyön mukanaan tuomia synergiaetuja, lisäksi toivottiin yhteistä reflektointia, joka hyödyttäisi kaikkia osapuolia. Yhteistyön toivottiin olevan tiivistä ja toimivan matalalla kynnyksellä.

Yhteisiä säännöllisiä tapaamisia ja osaamisen vaihtoa.

Voisimme rakentaa enemmän yhteistyötä, tapaamisiin, reflektointiin, yhteistyön kehittämiseen, voisimmeko hyödyntää toinen toistamme, synergiaa.

Etsivät nuorisotyöntekijät ja tai jalkautuvat työntekijät voisivat osallistua lasten ja nuorten sovitteluihin. Tästä oli kokemusta vuosina 2018–2020.

6.3.4 Asiakasohjaus

Yhteistyötä pidettiin tärkeänä yhteisiin asiakkaisiin liittyvissä asioissa. Vastajat toivoivat yhteisiä asiakasneuvonpitoja tarvittaessa. Tärkeäksi koettiin myös

tiedonsaantioikeus yhteisen asiakkaan sovittelun lopputuloksesta, jotta asia saataisiin kirjattua. Monen vastaajan mielestä oli tärkeää myös saada tietoa sovittelutoiminnasta yleisesti ja sovittelutoimiston yhteyshenkilöistä sekä missä tilanteissa asiakkaita voi ohjata sovitteluun. Yhdessä vastauksessa myös todettiin poliisin ohjaavan juttuja sovitteluun yhä enemmän, vaikka vastaajan mukaan kaikki jutut, kuten tietyt lähisuhdeväkivaltatapaukset, eivät välttämättä sovellu soviteltavaksi.

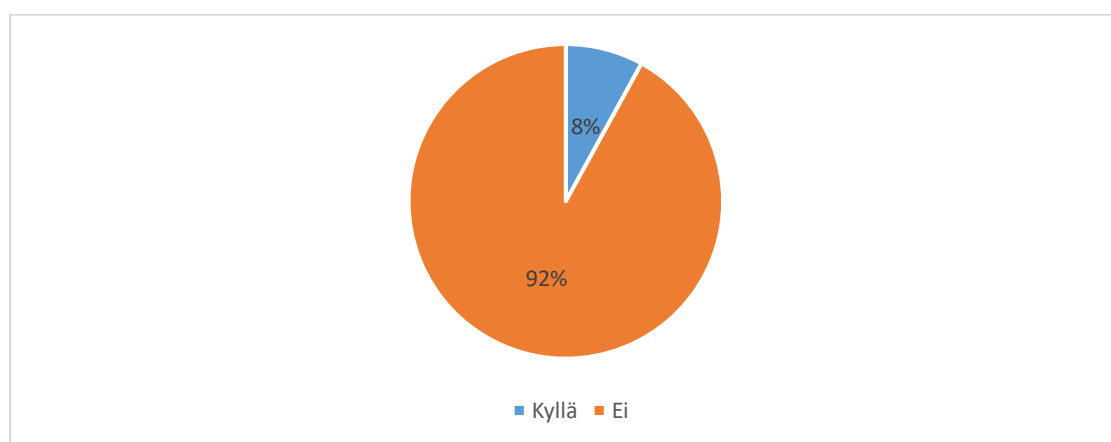
Asiakasohjausta ja konsultointia puolin jos toisin asiakkaan tarpeesta riippuen. Jatkossakin koulutuksia yhdessä ja molempien vapaaehtoisille koulutusta toistemme toiminnasta.

Nuoren palveluohjauksen näkökulmasta oleellista infoa

Tarpeen mukaisissa asiakastilanteissa. Asiakkaani kuitenkin ovat usein osallisina riita- ja rikosasioissa.

6.4 Yhteistyön haasteet

Vastaajilta kysyttiin, olivatko he kokeneet haasteita yhteistyössä. Suurin osa, 92 % kyselyyn vastaajista ei ollut kokenut haasteita ja vain 8 %:lla oli yhteistyössä ollut jonkinlaista haastetta. (Kuva 6). Tosin 20 %:lla vastanneista ei ollut ollut yhteistyötä lainkaan sovittelutoimiston kanssa tai sitten yhteistyötä oli ollut melko vähän.

Kuva 6. Oliko yhteistyössä koettu haasteita?

Vastaajat saivat myös kommentoida vastaustaan kysymyksen yhteydessä olleeseen avoimeen kohtaan. Osassa vastauksista todettiin, että yhteistyölle ei ollut juuri nyt tarvetta tai yhteistyö toimii tarvittaessa. Toisaalta osa vastaajista toivoi selkeästi enemmän yhteistyötä, mutta sitä ei vielä ollut käynnistetty. Myös koronan arveltiin olevan yksi syy vähäiselle yhteistyölle. Koronapandemian aikana on järjestetty vähemmän tapaamisia.

Voisi yhteistyö olla myös hieman aktiivisempaa, säännöllisemmin sovittua, tällä hetkellä satunnaista, asiakkaisiin liittyvää yhteistyötä.

Yhteistyö on vähäistä ja perustuu asiakasohjaukseen sovittelutoimistosta palveluumme.

Aina voisi olla enemmän.

Yhteistyön tarvetta on, mutta en ole kuullut asiasta mitään aikaisemmin.

Korona lienee perusteena olemattomalle yhteistyölle.

Sovittelutoimistolle annettiin myös hyvää palautetta erillisessä palauteosiossa, johon sai avoimeen vastauksen kirjoittaa kommentin. Yhteistyötä oli pidetty hyvin toimivana ja kiiteltiin sujuvasta yhteistyöstä.

Yhteistyö on ollut hyvää ja meillä on ollut säännöllisiä tapaamisia, joita toki voisi olla useamminkin.

Kiva, kun halusitte tulla tutustumaan ja tuoda tietoa toiminnastanne. Odottelemme kutsua seuraavaan tapaamiseen.

Yhteistyö on ollut aina ammatillisesti hyvin hoidettua.

Vastaajien mielestä haasteita oli aiheuttanut yhteistyömallin puuttuminen ja toinen haasteita yhteistyölle aiheuttanut tekijä oli yhteisen kehittämisen vaatiman ajan puute. Kyselyä laadittaessa yhteistyön haasteisiin liittyvään kysymykseen oli jäänyt virheellisesti kysymysmuoto, johon ei voinut valita monta eri vaihtoehtoa, joten kaikkia vastaajien mielessä olleita haasteita ei välttämättä tullut kysymyksessä esille. Tosin haasteita oli ylipäänsä koettu vähän. Vain kolme vastaajaa kaikista vastanneista (n=37) oli todennut yhteistyössä

olleen haasteita ja ainoastaan heille kyselyssä seurasi kysymys, jossa piti vastata, millaisia haasteita oli koettu. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Minkälaisia haasteita yhteistyössä oli koettu.

	n	Prosentti
Henkilöstöressurssien niukkuus	0	0,0%
Yhteisen kehittämisen vaatiman ajanpuute	1	33,3%
Kiinnostuksen / innostuksen puute	0	0,0%
Arvojen / asenteiden erilaisuus	0	0,0%
Yhteistyöperinteen puuttuminen	0	0,0%
Yhteistyömallin puuttuminen	2	66,7%
Tilan puuttuminen	0	0,0%
Muu, mikä	0	0,0%

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyö toimii eri palveluntarjoajien kanssa ja mitä odotuksia eri tahoilla on yhteistyöstä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää tutkimuskysymysten avulla millaista yhteistyötä sovittelutoimiston ja eri palveluntarjoajien kanssa oli tehty, miten palveluntarjoajat haluaisivat jatkossa kehittää yhteistyötä sekä minkälaisia haasteita oli yhteistyössä ollut. Tutkimuksen kyselyn tuloksista tehdyt johtopäätökset esitellään tutkimusongelmittain.

7.1 Sovittelutoimiston ja tuki- ja jatkopalvelujen välinen yhteistyö

Kymi-Saimaan sovittelutoimisto toimii usealla paikkakunnalla ja yhteistyön määrä ja sisältö vaihtelee näiden eri paikkakuntien välillä. Tulosten perusteella yhteistyötä oli tehty jonkin verran, mutta yhteistyö oli ollut enimmäkseen satunnaista ja sisälsi yleensä tietojen ja kuulumisten vaihtamista sekä jonkin verran yhteisten asiakkaiden tiimoilta neuvonpitoa ja palveluohjausta. Merkittävä osa vastaajista eli 39 % ei ollut tehnyt yhteistyötä viimeisen vuoden aikana sovittelutoimiston kanssa. Avoimissa vastauksissa todettiin mm. aikaisemman

sovittelupalvelun toimijan kanssa olleen yhteistyötä, mutta nykyisen kanssa yhteistyö oli jäänyt aloittamatta. Monissa vastauksissa todettiin tarvetta olevan aktiivisemmalle yhteistyölle, mutta yhdeksi syyksi vähäiselle yhteistyölle arveltiin koronan mukanaan tuomat rajoitukset.

7.2 Toiveet yhteistyön kehittämiseksi

Tehtyyn yhteistyöhön oltiin tyytyväisiä ja se oli sujunut hyvin, mutta vastausten perusteella tiiviimpää yhteistyötä toivottiin etenkin palveluohjauksen näkökulmasta. Koska toimijoilla oli asiakkaita, joilla oli tarvetta sovitteluun, kaivattiin myös enemmän tietoa sovittelutoiminnasta ja sovittelun prosessista, kuinka asiakkaat ohjautuvat sovitteluun. Toisaalta monilla vastaajilla oli jo entuudestaan tietoa sovittelusta, mutta ajankohtaista tietoa ja kuulumisia, eräänlaista tilannekatsausta toivottiin järjestettävän säännöllisesti.

Yhteistyön muodoista tärkeimpinä pidettiin tutustumista eri tahojen kesken sekä toiminnallista yhteistyötä. Yhteistyö voisi olla vastaajien mukaan esittämistä yhteisissä tapaamisissa, omasta toiminnasta kertomista ja tietojen vaihtamista. Myös informaation välittämistä esimerkiksi uutiskirjeen muodossa pidettiin hyvänä tiedottamisen muotona.

Tärkeänä pidettiin yhteistyön säännöllisyyttä ja toimivia rakenteita verkostoyhteistyölle. Säännöllisesti järjestettäviä kehittämispäiviä tai verkostokokouksia ehdotettiin toimintamalliksi. Yhteistyön avulla voitaisiin pohtia asiakasrajapintaan liittyviä näkökulmia, jotta eri toimijat voisivat hyötyä toistensa osaamisesta ja asiakkaan tarvitsemat palvelut järjestäisivät mahdollisimman sujuvasti. Yhteistyön toivottiin toimivan matalalla kynnyksellä ja joustavasti.

7.3 Yhteistyön haasteet

Pääsääntöisesti sovittelutoimiston yhteistyötahot olivat tyytyväisiä tehtyyn yhteistyöhön. Haasteita yhteistyössä ei ollut paljon koettu, mutta melko suuri osa vastaajista ei ollut tehnyt lainkaan tai vähän yhteistyötä sovittelutoimiston kanssa kuluneen vuoden aikana. Vain kolme vastaajista (N=37) oli maininnut haasteita olleen, nämä liittyivät ajan ja yhteistyömallin puutteeseen. Säännöllisi-

semmälle yhteistyölle oli selvästi tarvetta, ja tämä mainittiin useissa vastauksissa. Kulunut pari vuotta kestänyt pandemia-aika on myös osaltaan vaikuttanut kontaktien vähyyteen. Suurempia palavereja ei ole juurikaan järjestetty koronarajoitusten vuoksi.

7.4 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Kvantitatiivisen tutkimuksen pätevyys eli validiteetti tarkoittaa tutkimuksessa käytettävän mittarin kykyä mitata sitä, mitä pitikin mitata. Mittarin pitää olla systemaattinen ja huolellisesti laadittu. Tutkimuksessa tulee määritellä tarkasti käytettävät käsitteet, tutkimuksen kohteena oleva joukko ja muuttujat, sekä suunnitella koko prosessi huolellisesti, jotta tutkimuksessa käytettävän mittarin kysymykset kattavat koko tutkimusongelman. (Vilkkä 2021b, 154.)

Tässä tutkimuksessa mittarina käytettiin Webropol-ohjelmalla laadittua sähköistä kyselyä. Kysely laadittiin yhteistyössä tutkijan ja työn tilaajan kanssa ja käytettyjä kysymyksiä pohdittiin huolellisesti, jotta halutut, tutkimuksen kannalta oleelliset asiat tulisi kyselyssä käsiteltyä. Kysely pyrittiin tekemään lyhyeksi ja selkeäksi, jotta siihen olisi mahdollisimman helppo vastata. Kyselylomake annettiin myös muutamalle koevastaajalle ja heidän ehdotustensa pohjalta lomaketta muokattiin vielä toimivammaksi.

Kyselyä Webropol-ohjelmalla tehtäessä yhteistyön haasteisiin liittyvään monivalintakysymykseen oli epähuomiossa jäänyt mahdollisuus valita vain yksi vaihtoehto, joka saattoi vaikuttaa vastaukseen. Tosin tähän kaksiosaiseen kysymykseen pystyivät vastaamaan vain ne, jotka olivat vastanneet kyllä edelliseen kysymykseen koetuista haasteista (N=3). Vastattuaan kyllä tai ei vastaajalla oli vielä mahdollisuus kommentoida vastaustaan avoimeen kohtaan. Tässä osiossa olikin jonkin verran vastauksia, joissa todettiin, että yhteistyötä ei ollut.

Tutkimuksen luotettavuus eli reliabiliteetti tarkoittaa mittarin tarkkuutta, eli mitauksessa ei tule sattumanvaraisia tuloksia ja mittaus on mahdollista toistaa. Yhdessä validiteetti ja reliabiliteetti muodostavat tutkimuksen kokonaisluotettavuuden. Luotettavuutta voivat heikentää sattumanvaraiset virheet, kuten että

vastaaja ei ole ymmärtänyt kysymyksiä samalla tavalla kuin tutkija tai muistaa vastauksen väärin. Tutkija voi myös tehdä virheitä esimerkiksi tallentamalla tiedot virheellisesti. Virheiden vaikutus ei ole välttämättä kovin suuri, mutta tärkeää on, että tutkija pohtii raportissaan virheiden mahdollisuutta ja raportoi tutkimusprosessin kattavasti. (Vilkkä 2021b, 153.)

Tämän tutkimuksen luotettavuutta lisää tutkimusprosessin tarkka kuvaus ja käytetyn mittarin huolellinen suunnittelu. Lomakkeessa käytettyjen kysymysten laatiminen mahdollisimman selkeäksi ja ymmärrettäväksi vastaajan kannalta lisää mittarin luotettavuutta. Lomakkeen ymmärrettävyyttä ja toimivuutta testattiin ennen kyselyn lähettämistä yhteistyötahoille. Kysely laadittiin Webropol-ohjelmalla, joka on luotettava ja helppokäyttöinen kyselytyökalu, jonka avulla saa myös valmiin raportin aineiston analysointia varten. Lisäksi avoimet vastaukset analysoitiin sisällönanalyysin avulla.

8 POHDINTA

Kymi-Saimaan sovittelutoimisto on Sovittelu ry:n hallinnoima rikos- ja riita-asioiden sovittelua järjestävä toimija, jonka toiminta-alue on laaja käsittäen Etelä-Savon, Varkauden ja Kaakkois-Suomen alueen. Sovittelu ry on perustettu vuonna 1990, jolloin se aloitti Etelä-Savon ja Varkauden alueella. Kaakkois-Suomen alue tuli mukaan vuoden 2018 alusta lähtien.

Tein sosionomi (AMK) opintoihin kuuluvan johtamisen ja kehittämisen harjoittelun Kymi-Saimaan sovittelutoimistossa keväällä 2021. Tutustuin sovittelunohjaajan monipuoliseen työhön ja sovittelutoiminnan prosessiin. Harjoittelupaikkani oli Kouvolassa ja harjoittelun ohjaajani kanssa keskustellessa ilmeni, että sovittelutoimistolla oli tarvetta selvittää heidän eri yhteistyötahojensa näkemyksiä yhteistyön nykytilasta sekä kartoittaa mahdollisia uusia palveluntarjoajia, joilla olisi tarvetta käynnistää yhteistyötä sovittelutoimiston kanssa. Aloitin yhteistyöverkoston kartoittamisen jo harjoitteluaikana ja jatkoin sitä syksyllä 2021. Samalla perehdyin myös sovittelun historiaan ja siihen liittyviin teoreettisiin käsitteisiin, sillä sovittelutoiminta oli minulle suhteellisen uusi toimiala.

Tutkimuksen toteuttaminen sovittelutoimiston yhteistyötahojen näkemysten selvittämiseksi oli monivaiheinen ja opettavainen prosessi. Kyselyn laatiminen ja yhteistyötahojen kartoittaminen oli monitahoinen tehtävä ja edellytti tutkimuksen tekijältä yhteistyön tekemistä sovittelutoimiston työntekijöiden kanssa. Kvantitatiivisen tutkimuksen ja koko sähköisen kyselyn tekeminen oli itselle uutta ja mielenkiintoista ja kyselylomakkeen muotoilu jo sinällään keskeinen vaihe tutkimuksen teon kannalta. Pyrin laatimaan lomaketta huolellisesti ja se oli koeluettavana, mutta vasta jälkeinpäin havaitsin lomakkeessa olleita puutteita. Tästä prosessista opin paljon ja aiheen laajuus ja monimuotoisuus oli myös haastavaa selkeän kyselyn laatimiseksi.

Yhteistyö rikos- ja riita-asioiden sovittelun asiakkaiden tuki- ja jatkopalveluiden kanssa on tärkeää, jotta sekä rikoksen uhri että tekijä saa tukea tilanteessa ja mahdollinen rikoksen uusiutuminen voidaan ennaltaehkäistä. Rikoksen sovittelumenettelyn lisäksi asiakkailla voi olla tarve asian monitahoisempaan käsittelyyn ja esimerkiksi terapiaan tai muuhun heidän hyvinvointiaan tukevaan palveluun, jota tarjoavat sekä kunnan sosiaali- ja terveystalvelut että eri järjestöt.

Kymi-Saimaan sovittelutoimisto on monipaikkainen toimija, jonka toimistoja sijaitsee usealla paikkakunnalla Lappeenrannassa, Mikkelissä, Savonlinnassa, Varkaudessa ja Kouvolassa. Lisäksi sovittelutoimistolla on Imatralla, Pieksämäellä ja Kotkassa toimipisteet, joissa ei ole henkilökuntaa säännöllisesti paikalla, mutta joissa järjestetään sovitteluja ja sovittelunohjaajat käyvät ohjaamassa sovittelijoita. Tämä monipaikkaisuus ja henkilöstövaihdokset muutamman vuoden aikana ovat aiheuttaneet katkoksia yhteistyössä eri palveluntarjoajien kanssa. Lisäksi koronaviruspandemia vuoden 2020 alusta lähtien on rajoittanut yhteydenpitoa fyysisesti ja vähentänyt tapaamisia ja kokousten järjestämistä.

Tämän tutkimuksen perusteella voi todeta, että verkoston yhteistyö voi helposti keskeytyä ajanpuutteen tai resurssien puutteen vuoksi. Lisäksi henkilöstövaihdokset vaikuttavat siihen, että kumppanuussuhteita ei ole jatkettu entiseen malliin. Tarvetta yhteistyölle kuitenkin tutkimuksen perusteella on, ja sitä

on toivottu, mutta aloitteita tarvittaisiin yhteistyön käynnistämiseksi. Tutkimukseen osallistuneista tahoista moni toivoi yhteydenottoa yhteistyön aloittamiseksi. Yhteistyöltä toivottiin myös säännöllisyyttä ja yhteisten asiakasrajapintojen kartoittamista. Verkostotyön rakentaminen vaatii aina koordinoimista ja johtamista, se ei synny itsestään. Tutkimuksen perusteella yhteydenottoa odotettiin sovittelutoimiston taholta, joten verkostotyön aloittaminen edellyttäisi sovittelutoimistolta paneutumista aloitusvaiheen suunnitteluun ja toimintatapojen rakentamiseen sekä viestintään eri osapuolten kanssa.

Verkostomaisessa työskentelyssä ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa toteuttaa käytännön toimintaa, mutta oleellista on verkoston jäsenten keskinäinen luottamus ja sitoutuminen yhdessä sovittuihin tavoitteisiin sekä yhteistyön lisäarvon löytäminen. Laasonen ym. (2020, 83–85) toteavat, että verkostomaisen työskentelyn kautta voidaan hyödyntää niukkoja resursseja paremmin ja saada joustavuutta toimintaan. Verkostoyhteistyön keskeisin hyöty on siten mahdollisuus löytää täydentäviä resursseja ja osaamista sekä kumppanuuksuhteita, jotka hyödyttävät molempia osapuolia ilman raskaita organisaatiojärjestelyjä.

Myös tässä tutkimuksessa yhteistyötahojen näkemykset yhteistyön merkityksestä liittyivät molemminpuolisen hyödyn ja yhteisten asioiden joustavaan käsittelyyn. Koska sovittelutoimistolla ja yhteistyökumppaneilla on yhteisiä asiakkaita, joiden asioita hoidetaan, voi tietojen vaihtamisella ja yhteistyöllä resursoida työtä tehokkaammin molempia osapuolia hyödyttäväksi. Tiedon jakaminen ja tutustuminen verkoston jäsenten kesken koettiin myös tärkeäksi, jotta yhteistyötä voitaisiin lähteä rakentamaan.

Toimivan verkostotyöskentelyn voisi tiivistää verkoston perustajan muistilistaan, joka tuodaan esiin Soteakatemiaan tutkijoiden blogiartikkelissa (Eklöf, ym. 2021):

Verkoston rakentajan muistilista

- Pidä verkoston tarkoitus ja tavoitteet selkeinä – tuet jäsenten motivaatiota ja sitoutuneisuutta verkoston toimintaan
- Rakenna verkoston jäsenten keskinäistä luottamusta

- Varmista myönteinen ilmapiiri, toimijoiden välinen vuorovaikutus ja yhteisöllisyys
- Mahdollista verkoston jäsenten erilaiset osallistumistavat,
- Valitse verkostoalusta vastaamaan verkostoni tarpeita, huomioiden myös verkoston jatkuvuus
- Tunnista ja toteuta verkoston jatkuvuuden varmistaminen.

Tutkimuksen perusteella voi todeta, että Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyötahoilla, jotka tarjoavat erilaisia jatko- ja tukipalveluja sovittelutoimiston asiakkaille, on tarvetta säännöllisemmälle yhteistyölle. Osa tutkimukseen vastanneista oli tyytyväisiä yhteistyön nykytilaan, mutta ajankohtaista informaatiota ja tilannepäivityksiä toivottiin. Lisäksi toivottiin säännöllisiä tapaamisia ja tietojen vaihtamista esimerkiksi yhteisiä kehittämispäiviä järjestämällä ja verkostoitumalla, siten voitaisiin hyödyntää toistensa osaamista. Kyselyn perusteella jatkossa voitaisiin tutkia, miten verkostoyhteistyötä voisi käytännössä kehittää ja luoda verkostotyöskentelyyn toimintamalli, esimerkiksi verkostotyön vuosikello, jossa olisi kirjattuna keskeiset tavoitteet ja toimintatavat sekä toiminnan arviointi.

LÄHTEET

Albrecht, R. 2017. Sovittelun ohjaajan rooli tuki- ja jatkopalveluihin ohjaamisessa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. YAMK- opinnäytetyö. Monialaisen toimintakyvyn edistäminen. WWW-dokumentti. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/142513/Sovittelun_ohjaajan_rooli_tuki- ja_jatkopalveluihin_ohjaamisessa_Riina_Albrecht.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 8.8.2021].

Braithwaite, J. 2000. Shame and criminal justice. *Canadian Journal of Criminology*. Jul2000, Vol. 42 Issue 3, p281-298. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://web-s-ebSCOhost-com.ezproxy.xamk.fi/ehost/detail/detail?vid=4&sid=6a81a8b5-6c68-41a1-a85f-6200d9e29ba7%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGI2ZQ%3d%3d#AN=3412728&db=afh> [viitattu 12.12.2021.]

Braithwaite, J. 2002. Restorative Justice and Responsive Regulation. New York: Oxford University Press. E-kirja. Saatavissa:

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/xamk-ebooks/reader.action?docID=241542> [viitattu 12.12.2021].

Eklöf, A., Tuominen, M., Salminen, J. & Huhtasalo, J. 2021. Miten onnistunut verkostohanke rakennetaan? Blogi-kirjoitus. Dialogiblogi – Soteakatemia monialainen blogi. WWW-dokumentti. Päivitetty 7.12.2021. Saatavissa:

<https://blogit.utu.fi/soteakatemia/miten-onnistunut-verkostohanke-rakennetaan/> [viitattu 19.3.2022].

Elonheimo, H. 2004. Restoratiivinen sovittelu ja suomalainen oikeus. Oikeus 2004/33. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://www.edilex.fi/oikeus/3690.pdf> [viitattu 7.8.2021].

Ervasti, K. & Nylund, A. 2014. Konfliktinratkaisu ja sovittelu. Helsinki: Edita.

EU:n uhridirektiivi 2012/29/EU rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista.

Flinck, A. 2013. Rakennamme sovintoa. Opas rikosten ja riitojen sovitteluun. THL Opas 23. WWW-dokumentti. Saatavissa:

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110568/THL_OPA2013_023_verkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 1.8.2021].

Flinck, A. & Elonheimo, H. 2020. Sovinnon mahdollistajat vaativassa vapaaehtoistyössä. Vapaaehtoissovittelijoiden kokonaisohjelma. THL Ohjaus 5/2020. WWW-dokumentti. Saatavissa:

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139834/URN_ISBN_978-952-343-484-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 8.8.2021].

Gellin, M. 2019. Restoratiivinen lähestymistapa ja sovittelu peruskoulukontekstissa. Kohti eheyttävän kohtaamisen toimintakulttuuria. Väitöskirja. Acta electronica Universitatis Lapponiensis 266. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://lauda.ulapland.fi/handle/10024/63950> [viitattu 4.8.2021].

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. 15. uud. painos. Tutki ja kirjoita. Helsinki:Tammi.

Häggman-Laitila, A., Rekola, L. & Teräs, M. 2013. Kansallinen ja kansainvälinen katsaus työelämäyhteistyöhön. Teoksessa Häggman-Laitila, A. (toim.) Ammattikorkeakoulun ja työelämän kumppanuus. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Taito-työelämäkirjat 6/2013. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.metropolia.fi/sites/default/files/publication/2019-11/2013_Haggman_laitila_Ammattikorkeakoulun_ja_tyoelaman_kumppanuus_TAITO6.pdf [viitattu 7.8.2021].

Häyrinen, T. 2013. Kohtaaminen mahdollisuutena. Rikossovittelu asiakkaiden kokemana. Pro gradu. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/17169433.pdf> [viitattu 8.8.2021.]

Iivari, J. 2010a. Oikeutta oikeuden varjossa. Rikossovittelulain täytäntöönpanon arviointitutkimus. THL Raportti 5/2010.

Iivari, J. 2010b. Oikeutta oikeuden varjossa – restoratiivisen oikeuden tausta ja kehitys. Teoksessa Poikela, E. (toim.) Sovittelu – Ristiriitojen kohtaamisesta konfliktien hallintaan. Jyväskylä: PS-Kustannus. 45–65.

Järvensivu, T. 2019. Verkostojen johtaminen. Opi ja etene yhdessä. BoD – Books on Demand: Helsinki.

Kiviniemi, M. & Saarelainen, T. 2009. Paikallisten kumppanuuksien monet kasvot; viitekehyksen kehittäminen kansalaistoiminnan ja julkisen sektorin verkostoitumisen tutkimusta varten. Kunnallistieteellinen aikakausikirja 1/2009. 38-55. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://www-doria-fi.ezproxy.xamk.fi/handle/10024/70582](https://www-doria.fi.ezproxy.xamk.fi/handle/10024/70582) [viitattu 18.8.2021].

Laasonen, V., Antikainen, J., Kolehmainen, J., Heikkinen B., Piirainen, K., Järvelin, A-M., Teräs, J & Turunen, E. 2020. Aluekehittämisen verkostoyhteistyön toiminta- ja rahoitusmallit – Kohti vaikuttavaa verkostotyötä. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:18. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162152> [viitattu 19.3.2022].

Laki rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 9.12.2005/1015.

Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalveluiden tuottajalle 30.12.2014/1354.

Lehtinen, M. 2015. Verkostoyhteistyötä ja kumppanuutta – yhteisellä kohti arjen hyvinvointia. Kunta-, järjestö- ja seurakuntayhteistyötä tukeva toimintamalli. YAMK-opinnäytetyö. Lahden ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelma. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/88513/lehtinen_mari.pdf?sequence=1 [viitattu 7.8.2021].

Linnanmaa, R. & Sotarauta, M. 2000. Verkostojen utopia ja arki. Tutkimus Etelä-Pohjanmaan kehittäjäverkostosta. SENTE-julkaisu 7. Tampereen yliopisto: Alueellisen kehittämisen tutkimusyksikkö. Pdf-dokumentti. Saatavissa: https://homepages.tuni.fi/markku.sotarauta/verkkokirjasto/j/J_7-2000_Verkostojen_utopia_ja_arki.pdf [viitattu 21.8.2021].

Maijanen, H. & Haikara, P. 2014. Kumppanuuskäsikirja - näkökulmia monitoimijaisen yhteistyön kehittämiseen. SOCOM. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisu A. 8:2014. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.socom.fi/wp-content/uploads/2015/06/kumppanuuskasikirja_nettil-versio.pdf [viitattu 7.8.2021].

Mitä sovittelu on? 2021. Sovittelu.fi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sovittelu.fi/mita-sovittelu-on/> [viitattu 7.8.2021].

Ojakoski, M. & Pakarinen, T. 2014. Tartu verkkoon. Työvälineitä verkostojen johtamiseen ja kehittämiseen. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Tartu-verkkoon.pdf> (viitattu 18.8.2021).

Sambou, S. 2021. Rikosasioiden sovittelupalvelujen siirto oikeusministeriön hallinnonalalle. Ohjausryhmän raportti ja esitys. Oikeusministeriön julkaisu, selvityksiä ja ohjeita 2021:10. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162952/OM_2021_10_SO.pdf?sequence=1 [viitattu 1.8.2021].

Sambou, S. & Slögs, P. 2017. Lähisuhdeväkivallan sovittelun käsikirja painottaa uhrin tarpeita. *Haaste* 2/2017, 27–30. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://rikosentorjunta.fi/documents/5235988/56402368/2017-2_Haaste.pdf/93fda470-28db-58b3-53bf-9a40b4518ea9/2017-2_Haaste.pdf?version=1.1&t=1617028396243 [viitattu 9.3.2022].

Sovittelu ry, 2021. Toimintasuunnitelma 2021. Kymi-Saimaan sovittelutoimisto.

THL Lähisuhdeväkivallan sovittelun selvitystyöryhmä 2019. Lähisuhdeväkivaltarikosten sovittelu – Nykytila ja kehittämissuhteet. Työpaperi 2/2019. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/handle/10024/137475> [viitattu 9.3.2022].

Van Ness, D. W. & Heetderks Strong, K. 2015. Fifth Edition. Restoring Justice. An Introduction to Restorative Justice. London and New York: Routledge. Taylor & Francis Group. E-kirja. Saatavissa: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/xamk-ebooks/detail.action?docID=1790960#> [viitattu 12.12.2021].

Verkostojohtamisen opas. 2019. Valtioneuvoston kanslian julkaisu 2019:12. Pdf-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161513/VNK_12_19_Verkostojohtamisen_opas.pdf [viitattu 21.8.2021].

Vesterinen, K. 2018. Lähisuhdeväkivallan sovittelulla myönteisiä vaikutuksia sovittelun osapuolten elämäntilanteisiin. Lähisuhdeväkivallan sovittelun vaikuttavuuden arviointi. Helsingin sovittelutoimisto 2017. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hel.fi/static/sote/sosrap/raportit/vaikuttavuuden-arviointi-2017-lsvv-sovitteluista-helsingissa.pdf> [viitattu 9.3.2022].

Vilka, H. 2021a. Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/Record/kaakkuri.227174> [viitattu 30.8.2021].

Vilka, H. 2021b. Tutki ja kehitä. 5. päivitetty painos. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/Record/kaakkuri.227023> [viitattu 8.8.2021].

Webropol, 2021a. Johda tiedolla. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://webropol.fi/> [viitattu 25.11.2021].

Webropol, 2021b. Automaattinen kyselytutkimusten raportointi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokalu/analysoi-ja-visualisoi/> [viitattu 25.11.2021].

Saatekirje

Hei!

Olen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun XAMK:n sosionomiopiskelija. Teen opinnäytetyönäni kyselytutkimuksen Kymi-Saimaan sovittelutoimistolle. Tarkoituksena on kartoittaa Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyötahojen näkemyksiä tämänhetkisestä yhteistyöstä.

Sovittelutoimistot järjestävät rikos- ja riita-asioiden sovittelutoimintaa. Sovitteluprosessin yksi tärkeä osa on asiakkaiden ohjaaminen erilaisiin jatko- ja tukipalveluihin.

Kyselyn tavoitteena on saada selville, millaista yhteistyötä Kymi-Saimaan alueen sovittelutoimistoilla on paikallisten tukipalvelujen tarjoajien kanssa. Tavoitteena on kartoittaa myös mahdollisia uusia yhteistyötahoja ja -muotoja. Kyselyn tuloksia hyödynnetään Kymi-Saimaan sovittelutoimiston verkostoyhteistyön kehittämisessä.

Kysely on sähköinen Webropol-kysely. Vastaukseen menee aikaa noin 10 minuuttia. Kyselyyn voit vastata seuraavasta linkistä: [SurveyLink]

Vastausaikaa on 24.11.2021 saakka.

Toivomuksena on saada mahdollisimman monia vastauksia yhteistyön kehittämiseksi. Kyselyä voi jakaa oman työyhteisön sisällä. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimustulosten analysoinnin ja raportoinnin jälkeen vastaukset hävitetään. Valmis tutkimusraportti julkaistaan ammattikorkeakoulujen Theseus-tietokannassa.

Lisätietoja tutkimuksesta saa opinnäytetyön tekijältä:

Sari Harju
s.posti: asaha005@edu.xamk.fi

sekä opinnäytetyön tutkimuksen tilaajan edustajalta, Kymi-Saimaan sovittelutoimiston johtajalta:
reetta.ikonen@sovittelu.fi

Lisätietoa rikos- ja riita-asioiden sovittelusta saa Itä- ja Kaakkois-Suomen sovittelutoimistojen sivuilta: <https://sovittelu.fi/>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL vastaa rikos- ja riita-asioiden sovittelupalvelujen järjestämisestä, valtakunnallisesta koordinoinnista, kehittämisestä ja tilastoinnista. Tarkemmin voi asiasta lukea THL:n verkkosivuilta <https://thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtion-sosiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/rikos-ja-riita-asioiden-sovittelu>

Kiitos vastauksesta!

Kymi-Saimaan sovittelutoimiston yhteistyökysely

1. Onko rikos- ja riita-asioiden sovittelu sinulle tuttua?

Kyllä

Ei

2. Minkälaista tietoa haluaisit sovittelutoiminnasta?

3. Arvioi yhteistyötä Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa.

Valitse sopiva vaihtoehto. 1= Täysin eri mieltä, 2 = Jokseenkin eri mieltä, 3 = Ei eri eikä samaa mieltä, 4 = Jokseenkin samaa mieltä, 5= Täysin samaa mieltä.

Minulla on riittävästi tietoa sovittelutoiminnasta.

Asiakaskuntani voisi hyötyä sovittelupalvelusta.

Sovittelutoimiston henkilöstöllä on riittävästi tietoa asiakkailleni tarjottavista palveluista.

Haluaisin lisätä yhteistyötä sovittelutoimiston kanssa.

Yhteistyö sovittelutoimiston kanssa on sujunut hyvin.

4. Arvioi yhteistyön määrää Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa.

Erittäin paljon

Melko paljon

Jonkin verran

Melko vähän

Erittäin vähän

Ei lainkaan

5. Minkälaista yhteistyötä työyhteisölläsi on ollut Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa?

säännölliset tapaamiset

satunnaiset tapaamiset

tietojen vaihtaminen ja jakaminen

yhteinen kehittäminen

viestintä

koulutustilaisuudet

vapaaehtoistoiminta
 palveluohjaus
 tapahtumat ja tilaisuudet
 muuta, mitä

6. Kuinka usein sinulla on ollut yhteistyötä Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa?

kerran viikossa
 kerran kuukaudessa
 2-4 kertaa vuodessa
 satunnaisesti
 ei ole ollut yhteistyötä

7. Mitkä asiat mielestäsi kehittävät yhteistyötä?

Valitse sopiva vaihtoehto: 1 = Täysin eri mieltä, 2 = Jokseenkin eri mieltä, 3 = Ei eri eikä samaa mieltä, 4 = Jokseenkin samaa mieltä, 5 = Täysin samaa mieltä.

Tutustuminen eri tahojen kesken
 Toiminnallinen yhteistyö
 Yhteiset tavoitteet ja pelisäännöt
 Eri tahojen säännölliset tapaamiset
 Nimetty yhteyshenkilö
 Yhteistyötä ylläpitävä koordinaattori /koollekutsuja
 Yhteistyötä ylläpitävät rakenteet ja yhdessä sovittu toimintamalli

8. Koetko yhteistyön Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa riittäväksi tällä hetkellä? Kyllä/

Ei

Vastauksen jäljessä olevaan tekstikenttään voit kirjoittaa perustelut vastauksellesi.

9. Oletko kokenut haasteita yhteistyössä? * Kyllä

Ei

10. Minkälaisia haasteita olet kokenut yhteistyössä?

Henkilöstöressurssien niukkuus
 Yhteisen kehittämisen vaatiman ajanpuute
 Kiinnostuksen / innostuksen puute
 Arvojen / asenteiden erilaisuus
 Yhteistyöperinteen puuttuminen
 Yhteistyömallin puuttuminen
 Tilan puuttuminen
 Muu, mikä

11. Minkälaista tietoa haluaisit Kymi-Saimaan sovittelutoimiston toiminnasta?

12. Minkälaista yhteistyötä toivot Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kanssa?

13. Millä seuraavista alueista työskentelet?

Kouvola

Kotka

Lappeenranta

Imatra

Mikkeli

Varkaus

Savonlinna

Pieksämäki

14. Millä seuraavista tahoista työskentelet?

Oikeusapu

Velkaneuvonta

Nuorisotyö

Kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, mikä?

Seurakunta

Järjestötoiminta:

Rikoksen uhrien ja tekijöiden kanssa toimiva järjestö

Kriisityö

Väkivaltatyö

Jokin muu järjestö, mikä?

Jokin muu taho, mikä?

15. Halutessasi voit jättää yhteystietosi alla olevaan kenttään, jos toivot, että Kymi-Saimaan sovittelutoimistosta ollaan sinuun yhteydessä yhteistyön käynnistämiseksi.

Etunimi

Sukunimi

Matkapuhelin

Sähköposti

Organisaatio

16. Lopuksi voit antaa vielä palautetta Kymi-Saimaan sovittelutoimistolle